

ad coquendum vel aliud ministerium. **Mystice**
Moab exlex interpretat: qz fuit gens nata ex lege d
 pctō/vicz ex filiabo **Zorb** cum pte inebriato p cum
 benibz: **Jo** significat pctōres: z ex legem dei viuē/
 res/q sunt ex pte diabolo **Joan. viij.** **Uos** ex patre
 diabolo est. **Et isti** sunt olla spei ecclesie: qz spar il
 los habituros p veram cōuersiōem z excoquēdos
 a suor vicioz cruda carnalitate in olla vere pnie.
In idumeā extendam calciamentū meū
Idumea interpretat terrena: z significat frenos ho
 mines solis infimis inherentes/nec celestia curan
 tes: **Sic** autem **Dauid** extendit calciamentum in
 idumeam calcando eamz subijciendo: **Sic** ecclesia
 in omnes gentes terrenas extendit calciamentū p
 dicationis discursum/q p calciamentū significa
 tur. iux illud **Apl'i Ephef. vj.** **Calciati** pedes in p
 parationem euangelij. **Equia** incarnationis diui
 ne pdicauit mysterium: **Idco** etiam calciamentūz
 diē/qua diuinitatem chzi tanqz calciamentū bñā
 nitatis induram pdicauit ecclesia vbiqz: ad cuius fi
 dem puerse sunt omnes gentes/ido iudicat **mibi**
alienigene subditi sunt hoc est: idolatre po
 puli qui antea erant a fide mea alieni/ iam subdi
 ti sunt mihi per fidem. **Quis** deducet me in
 ciuitatem munitam. **Iam** ciuium vnionē qes
 tam z tutam. **Nam** ciuitas d: quasi ciuium vnio
 tas: z sic ecclesia ducitur in talem vnionem fideliz
 um p pacem z charitatem christianozum. **Dicitur**
 autem ecclesia fideliz/ ciuitas munita quasi duobz
 bus muris fortissimis z infrangibilibz: vicz veterz
 z noui testamēti auctoritatibz. q. d. **Quis** me eccle
 siam chzi vniet in charitate z pace/ z munit scrip
 pture sacre testimonio nisi deus **quis** deducet
 me. **scz** dilarando **vsqz in idumeam** id e vt
 regnem in terrenis gentibz: z subijciat mund^o chzi
 sto. **Respondet** **nonne tu deus?** q. di. sic **qui**
repulisti nos id est: videris q repulisses nos
 temporibz pteritis pmittendo nos tribulari z occi
 di p tyrannos/ psecutores/ vt patet in tempore pi
 mutue ecclesie zc. **z non egredieris deus in**
virtutibus nostris id est non exibis nobiscuz
 in exercitiis nostris contra hostes defendendo p
 arma visibilia/nec appares ostendendo potentiaz
 tuam ad conterendum aduersarios in fortitudine:
 sicut olim fecisti tempore **Moyfiz Josue zc.** **Ita**
 qz non exibis sed int^o operaris in virtutibus no
 stris. s. dando in corde constantiam fidei z patien
 tiam. **Aliter** fm **Tyrantz** alios accipitur hoc dictū
 interrogatiue. q. di. imo tu egredieris in virtutibz
 nostris/ aliter nil facere possemus. propter b sub
 ditur: **Da nobis auxilium de tribulatōe**
 id est: da auxilium gratie quo de ista tribulatione
 mundi perueniamus ad celestem pacem **qz va**
na salus hominis id est: frustra est temporal
 liberatio facta ab homine/ nisi assit auxilium gra
 tie dei: eo q frustra est quod non attingit suum fi
 nem: sicut medicina dicitur frustra que non indu

cit sanieatem. q. **Physicorum.** Sic saluatio homi
 nis in presenti dicitur vana: quia vltimum finem
 scz beatam salutem non attingit. **Nam** etsi a mor
 te temporali homo videatur liberare: non tamen
 potest liberare ab eterna morte/ nisi solus deus q
 dat eternam in celo salutem/ vnde z subdit: **In**
deofaciemus virtutem id est: a solo deo est
 siquid fructus z operis meritoz ad salutem eter
 nam facimus/ z **ipe** .s. non alius aliquis **ad ni**
hilum deducet tribulantes nos hoc e: des
 mones z homines malos/ persecutores nostros vt
 non possint supare nos.

Psalmus. lx

Exaudi deus depre
cautionem zc. In hoc psalmo **Dauid** orat
 liberari a persecutionibz z gratias agit de benefi
 ciz. **Et** sic suo exemplo monet ecclesiam orare de
 euasione persecutionum: z gratias agere de benefi
 ciz dei. **Unde** in persona ecclesie fidelium dicit:
Exaudi deus deprecationem meam: in
tende orationi mee **Reperit** idem ad maiore
 deuotionis expressionem. **A finibus terre** id
 est per totam terram dilatata ecclesia **ad te cla**
maui scz orando **dum** anxietur cor me
um scz in persecutionibus variarum tribulatio
 num **in** **petra** id est in christo **exaltaui me**
 quando in fide chzisti fecisti multa miracula ad ex
 altationem fidei chzistiane. **Et** pcpue hoc est im
 plerum tempore **Constantini** qui baptizatus in
 christo: ecclesiam mirabiliter exaltauit. **Oedu**
xisti me scz per rectam viam salutis tendentem
 ad patriam **quia factus est spes mea** scz in
 presenti **turris fortitudinis** scz ad quam res
 fugio vt saluer **a facie inimici** **Similitudo**
 accipitur ab his qui cuz inuaduntur ab hostibus
 ad aliquod castrum vel turres fortaliciozum refu
 giunt vt saluentur ab hostibus. **Sic** homo fide/
 lis a facie inimici. s. diaboli / z mundi / ac carnis/
 debet ad deum refugere: z ibi saluabitur. **Inha**
bitabo in tabernaculo tuo in secula id est
 spero q eternaliter habitabo in celesti habitaculo
 tuo te laudando. **protegar in** **velamēto ala**
rum tuarum scz ab aduersariis z a demonibz
 ne possint me rape ad tartara. **Ista** similitudo ac
 cipitur a pullo qui sub alis sue matris: galline vi
 delicis a miluo protegatur ne rapiatur. **Sic** homo
 sub alis diuine misericordie z protectionis prote
 gitur a periculis damnationis eterne zc. **Quo**
niam tu deus meus exaudisti orationem
meam scz qua te orau de eterna salute prestan
 da mihi **dedisti** loquitur de futuro per moy
 dum pteriti propter certitudinem prophete: id
 est firmiter credo et scio q dabis **hereditatez**

Psalmus. LXI

scz celestem [timetibus nomen tuum] scz et more filiali. **Dies super dies regis adyces: annos eius vsqz in diem generationis z generationis.** Rex iste est christus rex reguz. **Dies regis videlicz christi/ dies super dies adyiciuntur: id est adduntur a deo patre: Quia super istos dies gratie/ quibus in presenti christus regnat in ecclesia sancta adduntur dies eternitatis glorie: quibus regnabit in patria in sanctis filiis ecclesie/ et annos eius/ suple adyices vsqz in diem generationis presentis seculi/ et generationis scilz beatorum in patria futura. Et sic idem reperit per Epimone ad maiorem veritatis declarationem z assertionem. **Permanet in eternum in conspectu dei.** Hoc est christus regnans in ecclesia celesti in eternum permanet in presentia dei z visio omnis glorie. **Misericordiam z veritatem eius quis requiret?** quasi di. **Nullus.** Misericordia christi est qua miseretur tribulatis et remittit peccata. Item veritas est fidei veritatem habere z a peccatis cauere. Et hec in celesti patria non requiruntur: quia non erit ibi in eternum aliqua tributio/ vel peccatorum remissio: eoqz nullus peccare poterit/ nec erit fidei locus: quia euacuabitur fides: vt dicitur. **Corinthiorum. xij.** sed erit aperta visio dei. **Uel aliter. Misericordiam eius nullus requiret: quia nullus capere sufficit quanta dei est misericordia in dando taliaz tanta indicibilia bona. Et veritatem eius nullus requiret: quia tam abundantissime implebit promissa qz nullus potest inuestigando requirere: sed potius admirabitur omnis beatus: Sed quia pro his deus est laudandus/ Ideo subdit: **Sic psalmum dicitur cam nomini tuo in seculum seculi** scz gratias z laudes agendo pro talibus bonis ineffabilibus. **vt reddam vota mea de die in diem.** **Ubi Augustinus dicit: Vis in eternum bopfalere in celo: redde ei vota christianitatis tue d die isto in diem illum: perseuera reddere vota tua in isto die: scz presentis vite: donec venias ad illud diem eternitatis. Nam qui perseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit zc. S; quare iste psalmus d apostolis canitur? Respondet Honorius: quia ipsi apostoli duces ecclesie christi per fidem predicatam in celestem hereditatem z regnum christi pducunt: Amen.******

Psalmus. lxi

Domine deo subie
cta zc. In hoc psalmo David quilibz iustum docet bene viuere deo obediendo. **Malos qz z vicia redarguere z persecutiones patienter tollerare spe eternozum. Unde in persona iusti dicit:**

Domine deo subiecta erit anima mea scz obediendo preceptis eius z quasi di. sic. Et causa subditur **ab ipso enim salutare meum.** id est saluatio eterna. **Nam z ipse deus meus salutaris meus z susceptor meus.** Sic fides trinitatis insinuat/ deus scz pater qui est meus: quia me creauit/ salutaris meus. i. deus filius qui saluauit me per passionem/ susceptor meus. hoc est: spūs sanctus qui suscepit me penitentem in gratiam suam. **non moueboz amplius.** scz labendo in peccatum mortale: sicut antea fui morus.

Tandem redarguit persecutorum vicia / di. **Quousqz irruitis in hominem.** scz innocens tem. quasi di. Deberetis timere deum z respicere decetero a persecutione iustorum. **Interficitis vniuersi vos.** Hoc est: in hoc qz innocentem psequimini interficitis vosmetipos in anima. **Tanqz parietem inclinatum z macerie depulsum.** supple ruina paratis vel minamini mortis casu ipi innocenti. quasi di. **Vos putatis qz innocentem posteritis in mortem precipitare vel impellere tanqz parietem inclinatum ad cadendum / z maceriam depulsum. i. murum vinee absqz cemento ruina de proximo minantem: cum tamen deus confuabit innocentem z vos perdet.** Et licz hanc doctrinam eis protulerim: **Veritamen precium meum cogitauerunt repellere.** Hoc est: ipsi persecutores cogitauerunt repellere a me precium meum. i. christum qui seipsum dedit in precium redemptionis mee in cruce dum coegerunt me per tormenta negare christum. **Uel precium meum. i. premium celeste mihi pro bonis operibus debitum cogitauerunt repellere tentantes a fide: et opere bono reuocare.** Sed ego **lucurri in siti.** id est ambulauit inflexibiliter viam salutis. In siti. id est desiderando christum ex amore. Sed ipsi **ore suo benedicebant** id est: bona mihi dicebant vt adulationis verbo me deciperent. **z corde suo maledicebant** scilicet machinantes mihi mala. **Nam ficti christiani leguntur sic fecisse iustus: vt pater de Torquato contra sanctum Tiburcium/ et de Juliano apostata/ et sic de alijs. Sic etiam fuerunt heretici qui a principio ecclesie semp pululauerunt: quia quedam vera dicunt et bona: sed malo corde vt ad falsitatem secrete sue decipiant inducendo. Diapsalma. Veritamen deo subiecto esto anima mea** scilicet obediendo preceptis fideliter. Et loquitur sibipso ad consolationem. **Supra idem dixerat licet sub alio sensu: sed ibi locutus est ad inimicorum confutationem: hic seipsum iustus consolatur. quasi di. Quicquid faciant mali: veritamen tu anima mea ne deficias a subiectione vel obedientia christi z dei. **quonia ab ipso patientia mea** id est mihi xpus patiente dat vt aduersa pstanter sufferre pro deo valeam. **Quia ipse deus meus z saluator meus****

us adiutor meus non emigrabo id est non discedam. supple ab eius subiectione obedienter vsq; ad mortem. In deo salutare meum id est tota salus mea. et gloria mea quia non in vanis sed in fide gratia dei et testimonio conscientie bone gloriā quero et habebō. deus auxilij mei quia adiuvat ad perseverandum in bono. et spes mea in deo est qua spero qd deus dabit celestē beatitudinem mihi. Et quia iustus cupit etiā alijs saluari Ideo hortat omnes di. Sperate in eo scilicet deo. omnis congregatio populi scilicet fidelis. effundite cora illo corda vestra scilicet confitendo peccata et deprecando eius misericordias de uore quia deus adiutor noster in eternū id est ad consequendum eternum gaudium celeste. Diapsalma. Nam conuertit se ad mundanos redarguendo di. Uertamen hoc est: qd qd christus deus tot beneficia pster hominib; quia ē saluator gloria et adiutor etc. Uertamen multi sunt lyani filij hminū id est vanitati dediti et inanis sperantes. hoc est: temporalibus et terrenis bonis que in vanum transeunt: quia non liberant a morte nec beatificant/ vt patet de diuite epulone qui ex omnibus diuitijs nec guttam aque habere potuit in inferno. Luc. xvj. mendaces filij hominū in stateris vt decipiant ipsi de uanitate. id est de temporalibus rapiendo vel fraudādo. In idipsum id est mutuo proximum. Nolite sperare in iniquitate id est in diuitijs inique adq; sit. et rapinas nolite concupiscere: diuitie si affluant nolite cor apponere scilicet amando inordinate: et ibi finē vltimū ponendo: qz sic deducunt ad gehennam. Et subdit causam. Semel locutus est deus hoc est: immutabiliter locutus est: et sine retractatione vtz de punitione malorum et premiacione bonorum. Naz ego duo hec audiui scilicet in scripturis. quia potestas dei est scilicet ad puniendum malos fm rigorē iusticie. et tibi domine misericordia scilicet ad premiandum iustos s; dulcorem misericordie. Et h mutatur modum loquendi d tertia persona ad secundam: sicut solet frequenter fieri in prophetis et maxime in psalmis qui merite scptus est in hebreo. Et hoc etiam fm Honorium notat mysterium saluationis facte per christum dei filium qui est secunda persona in diuinis/ acsi di. Potestas dei est ad puniendum reprobos. Sed tibi domine vtz dei filio qui es secunda persona in trinitate est misericordia qua saluasti a morte etna electos ex mera misericordia: in celesti gloria premiandos per meritum tue passionis: Ideo congruent mutatur loquendi modum ad secundam personam: et subdit quia tu scilicet christe qui es secunda psona in diuinis. reddis unicuiq; scilicet in iudicio qnq; do iudicab viuos et mortuos iuxta opera sua id est fm mensuram operum suorum. And Mac thai. xvj. filius hominis venturus est in gloria pa

tris: et tunc reddet unicuiq; fm opa sua.

Psalmus. lxiij

Deus deus me' ad te de luce etc. In hoc psalmo David monet iustum de luce fidei ad veram lucem celestē patrie vigilando tendere p bona opera et sperare d diuina consolatione in tribulatione psecutionis. Uñ ecclesia hunc psalmum quotidie frequētat ad laudes quatinus per ipsum inuictet filios suos in luce fidei vigilare ne peccēt: sed per opera iusticie ad celestes tendant laudes perpetuo iubilandas. Itaq; David in persona iusti et ecclesie sic dicit. Deus scilicet per creationem. deus meus per incarnationem et redemptionē te in qua dedisti nobis assumendo nostram humanam naturam. ad te de luce vigilo id est de luce fidei qua me illuminasti tendo vigilanter circumspicendo ne cadam in peccata vt perueniam ad te. Uel aliter: ad te laudandum vera fide summo mane consurgor vigilo. Nam Sitiuit in te anima mea id est desiderauit consolari in te. qm multipliciter tibi caro mea supple sicut resurrectionem gloriosam vt ad te perueniat: deseruendo tibi in ieiunijs: orationibus: et alijs bonis operibus. In terra deserta inuia et inaquosa. Uteraliter hoc David dicit: quia tunc cum hunc psalmum fecit erat in deserto habitans carente vjs et aquis/ fugiens persecutiones Saulis. Mystice per desertum significatur presens seculum quod ob peccata est a deo et angelis desertum: id est derelictum/ et habet terram inuiam: quia non tenet viam salutis/ sed terrenis inheret. Et etiam inaquosam/ qz arida est a gratia spiritus sancti que est aqua viua: vt dicitur Joannis. vj. In hac ergo terra deserta p sentis seculi/ iustus sicut in deum tota anima et totis viribus corporis sic in sancto apparui tibi. Hoc David dicit: quia in loco deserto habuit diuinam consolationem ex illuminatione prophetica/ acsi esset in loco sanctuarij: Sed mystice iustus dicit. Sic in sancto: id est corde sacrificato per gratiam/ apparui tibi: id est in conspectu tuo astiti ad laudandum te et exorandum in hoc seculo. vt viderem scilicet per experientiam videre mereretur. virtutem tuam scilicet in presenti protegentem me a lapsu peccati in tentationibus diaboli et persecutionibus hominum malorum. Tandem quoq; in futuro/ et gloriā tuam scilicet celestem. Quoniam melior ē misericordia tua super vitas Nota q in plurali dicit: super vitas. quia plures sunt vite/ vna nature/ alia gratie/ terria glorie. Et omnes iste ex dei misericordia tanq; ex re meliori vt a fonte bonitatis diuine dependent et proueniunt. Idcirco labia mea laudabūt te.

Psalmus. LXIII

scz pro beneficijs vite triplicis pdicte z conseruatio-
nis. **Sic benedicā te.** scz grās agendo pro his
Lin vita mea. scz tota q̄ diu uiuo in p̄nti. **Et in
nomie tuo leuabo manus meas.** scz ad expo-
randum deuore in x̄ture nominis tui petendo ra-
lizer. **Sicut adipe et pinguedine repleat
anima mea.** Adeps est crassitudo intra vitalia.
pinguedo est p̄ totum corpus. Adeps ḡ signifi-
cat internum consolationis diuine dulcorē. **Pin-
guedo dona spūssci in virtutibz moralibz chari-
smatibz.** **Un orat q̄ sic corpus reficitur dulcē in-
tus z extra dulcedine pinguedinis condiet̄ cibū:**
sic anima repleat̄ dulcedine sapie diuine z psolati-
onis interne necnon x̄tutum z grāz pinguedine
saginei in sanctis moribz exteri. **z labijs exul-
tationis laudabit.** scz deum. **Os meū.** p̄ ta-
libz bonis grās agendo. **Sic memor fui tui
super stratū meū.** Hoc est non solū in die sed
etiam in nocte sup stratū meū meoz fui tui cogitā-
do de tua bonitate: in sup. **z in matutinis.** hoc
est in mane. **meditabor in te.** p̄dicto modo ad
te d̄ luce vigilando in diuina p̄templatione z lau-
de ac ōzone. **quia fuisti adiutor meus.** scz ad
bñ opandū z cauendū pctā. **Et in velamento
glaz tuaz exultabo.** scz in p̄ccione misericordie et
iusticie tue. q̄b tanq̄ alis p̄regis: sic gallina pul-
los suos p̄regit ne rapiat miluus. i. diabolus p̄ tē-
rationes. **adhesit aia mea post te.** scz p̄ amo-
rē quo dilexit te p̄ seipā: z iō dicit: post te: qz vult in
omnibz seq̄ te sancte viuēdo vsqz ad mortem. **me
suscepit dextera tua.** scz in suam grām z p̄res-
ctiōem ab aduersarijs z demonibz. **Ipsi x̄o.** scz
p̄secutores vel aduersarij. **In vanū quieserūt
aia meā.** qz non potuerunt h̄e intentū vt me
deicerent in mortē eternā te p̄regere. **Introibūt
in inferioza terre.** i. in infernum. **tradent in
manus gladij.** i. in p̄tatem sine damnatiōis p̄-
petue tanq̄ gladio cruciat̄ eterni occidēt. **par-
tes vulpiū erūt.** q̄ sūt animalia subdola frau-
dulenti aues capientes: z significant demones ani-
mas captiuātes. **Nam vt d̄: vulpes fingit se mor-
tuam vt coruū vt alia consillis auis sup cadauer ei⁹
descendat tanq̄ esca deuozatur⁹: z mox auem sup
p̄ se descendente ore capit z deuozat.** **Sic diabol⁹
in hominibz p̄cipue spūalibz z carnē mortificantibz
sepe fingit se q̄si mortuū dū ad temp⁹ non ren-
tat de carnalitate: et tñ cū illi incauti descenderint
ad colloq̄a mulierz z p̄fortia tanq̄ in cadauere cas-
piunt a diabolo zc. **Doz itaqz vicz demonū tanq̄
q̄ vulpiū pres erūt q̄n in eoz p̄tem z societate ad
tormenta deputabunt.** **Iux illud Matth. xv. Ite
maledicti in ignem et. q̄ paratus ē diabolus z ange-
lis eius.** **Rex x̄o.** id est ch̄s q̄ rex est omnū iu-
stoz: z cum eo vnusq̄qz vicz iustus d̄ rex a regen-
do corpus suū: talis omis rex. **letabit in deo.**
id est in deitatis visione in celo. **laudabunt oēs
qui iurāt in eo.** Hoc est: laudabiles erunt ap̄**

angelos in patria omnes christiani qui in baptis-
mo iurauerunt in eo. scz rege christo fidem tene-
re z defuire ei z implere opere. **Et hec similitudo
accipit a rege nouiter constituto cui omnes de re-
gno eius iurant fidelitatem suare. Quia obstru-
ctū est os loquentiū iniqua.** i. os omnū iu-
deozum z infidelium q̄ fidem ch̄i loquentiū ob-
struet: z p̄cipue in iudicio finali: qz notum erit oī
homini ch̄m esse v̄z deum. **Insup omnes iniqui
mali ch̄iani tūc p̄uincēt: z omnis iniquitas oppila-
bit os suum non valens se excusare.** **Sicqz obstru-
ctum erit omnino os loquentium iniqui.**

Psalmus. lxiij

Exaudi deus oratio

Exaudi deus oratio. In hoc psalmo David in persona
christi hominis orat imminente passione: z monet
exemplo ch̄i vt iustus q̄sqz in p̄sulis tribulatio-
num z in extremis in deo ip̄o sperans orat ad deū
p̄ liberatione. **Un David in p̄sona ch̄i orando d̄e
Exaudi deus.** scz trinitas. **orationem me-
am.** scz pro me z p̄ meis. **Nam legit Jo. xvi. q̄ in
ultima cena orauit ch̄s homo p̄ se z p̄ suis mem-
bris. cum deprecor a timore inimici eripe
animā meam.** scz resuscitā. eam. **Nam vt d̄
citur in euangelio: christus cepit pauere imminē-
te passionis tempore: z hoc fm p̄ passionem z non
fm passionem. **Proteristi me deus a cōuen-
tu malignantiū.** id est a concilio pontificum z
phariseozum conantium totalr extinguere fidem
christi: z non potuerunt. **a multitudine ope-
rantiū iniquitatē.** id est tyrannoz z infideliz
p̄sequentium fidem: qz nec illi cum essent cum eis
impatores r̄ romanoz decreta faciē vt deleat̄ no-
men christianum: et tamen non potuerunt facere
p̄egente deo fidem ch̄i. **Quia exacerunt vt
gladium linguas suas.** scz mentiendo cōtra
ch̄m: eius miracula demonijs attribuendo: z falsē
se ap̄d pilatū accusando: z tandē post resurrectionē
nē p̄ ei⁹ fidem mentiendo q̄ discipuli furati sint cor-
pus ch̄i. **Intenderūt arcū rē amarā.** In hec
breo h̄i x̄bum amaz. h̄ est: falsum intellm sc̄ptur-
roz. **vt sagittēt in occultis immaclatum.**
i. ch̄m vt ei⁹ membz vt possint p̄ talē falsitate scri-
pturaz in occultis palliatiōis sub specie x̄itaris ani-
mas credentiū vulnerare. **Substo sagittabūt
eū.** i. sagittē linguaz detractoziaz q̄ x̄itarē resur-
rectiōis ch̄i dicentiū q̄ venerūt discipuli z furati
sūt eū vt sagittē linguaz clamantiū. **Crucifige cru-
cifige eum. z non timebunt.** i. tantum scelus
p̄mittere p̄ deū. **firmauerūt sibi sermonem
nequam.** scz obstinatē petentes mortē ch̄i
sti di. **Sanguis eius super nos z sup filios n̄ros:**
z tandem obstinatē permanentes in sermone me⁹**

daçij contra resurrectionem et fidem chri. **Mar-**
rauerunt vt absconderent laqueos scz in-
 ter se consiliando quomodo Jesum dolo tenerent
 et occiderent. **Matth. xx. vj.** Et tandem quomodo
 absconderent laqueos communi populo iudeoz.
Pro deceptione huiusmodi perfidie **[dixerunt:**
quis videbit eos?] q. di. nullus sciet intentum
 nostre falsitatis. **Scrutati sunt iniquitates**
Scrutinium est frequens inquisitio: et iudei fre-
quenti suo consilio seu iteratis vicibus perscruta-
ti sunt: si forte in christo reperirent aliquas scz in-
iquitates de quibus possent accusare eum vel ins-
famare: Et tandem huiusmodi scrutatio vsi sūt in
consilio: vt custodes ad sepulcrum ponerent q̄ fal-
so eum de sepulcro furatum esse dicerēt: S; [de-
fecerūt scrutantes scrutatio] quia nil repre-
 hensibile in christo et eius fide inuenerunt: et quia
 in hoc scrutatio defecerunt ab intentis fictioe: quia
 si custodes non posuissent melius dicere posuissent
 et verisimilius q̄ ablatum fuerit corpus christi a
 discipulis. **Nunc autem non possunt dicere / quia**
custodiebatur. Et lz ipsi mentiant q̄ custodes dor-
miebant et tunc furati sunt discipuli corpus Jesu-
tamen de hoc conuincuntur: quia si dormiebant
quomodo restantur discipulos tunc furatos fuis-
se cum non vi derint eos. Item ex quo magnus la-
pis positus fuit ad ostium sepulcri: quomodo ve-
rum est q̄ non sunt experge facti per reuolutiones
tanti lapidis ab ostio monumenti. Ex his et alijs
est clarum q̄ defecerunt a mendacijs sui inrento rā-
q̄ aperte conuicti. Sequitur: Accedet homo
ad cor altum] In hebreo habet Ad cor profundū.
 et fm modum loquendi quo puteus profundus et
 altus: vt patz **Joan. iij.** Dicitz cor altum. i. pfun-
 dum: et sic sensus est. **Accedet. i. christus tanq̄ hō**
ad cor altum. i. ad profundum psilium vel secretum
diuinum vt illud impleat: quo vtz secreto cōsilio
deus ordinauerat genus humanū redimi p̄ passi-
onē sui filij. et sic chris hō accedet sponte ad parien-
dū fm altitudinem diuini psilij [et exaltabitur]
scz in gloriosa resurrectione chris tanq̄ [deus] qz
homo purus non pōt p̄ seipm̄ resurgere a mortu-
is. q. d. Occidetur chris in passione vt homo / s; ex-
altabit resurgendo vt deo. Et tunc Sagitte par-
puloz] i. s;ba p̄dicationis humilium. i. discipu-
 loz chri / quibus corda hominum in fide et amore
 christi vulnerat. **facte sunt plage eoz.**] Loqui-
 tur de futuro per modū p̄teriti p̄pter certitudines
 p̄betie / et sic dicit: **facte sunt. i. fient plage eoz.** s; e
 iudeozum. quia per orbem diuulgabunt iudeoz
 rum iniquitatem et mendacia contra christum cō-
 ficta et christum ab eis occisum verum deum eē et
 resurrexisse a mortuis vere predicabunt [et infir-
 mate sunt]] i. infirmabunt [contra eos] scilz
 chri discipulos puulos p̄ hūilitatē [lingue eoz]
 scz iudeoz: qz non poterūt resistere sapie et spm̄ q̄
 loquebat in discipulis: et sic est obstruatum os iu-

deoz loquentiū iniqua. **Conturbati sunt**] i.
 cōmōti p̄ admiratione signoz [omnes]] s. po-
 puli [qui videbant eos]] s. discipulos in nomi-
 ne chrisi miracula facientes **Et timuit omnis**
homo] i. de omnib; gentibus aliqui homines p̄
 timuerūt peccataz infidelitatē. et timentes deū cō-
 uersi sunt. **Unde hic est distributio non p̄ singulis**
generū sed p̄ generib; singuloz. **Et annuncia-**
uerunt opera dei] i. p̄dicauerūt discipuli chrisi
 sti myteria que operat̄ est deus in christo. vtz di-
 uinam incarnationē: passionē mortem et miracula
 christi ac resurrectionē et ascensionem [et facta ei-
 intellexerunt]] scz q̄ talia facta non poterāt fieri
 nisi virtute diuina. **Et etiam intellexerūt ad quid**
sint facta. quia ad christi exaltationē et hominū res-
dempcionē. Unde p̄ his. Letabitur iustus in
dn̄o] s. Jesu christo [et sperabit in eo]] s. saluari
 eternalit̄ in christi fide [et laudabunt]] i. erūt lau-
 de digni corā deo et angel̄ eternalit̄ **Omnes recti**
corde] i. recte credentes et viuentes in chro. **Hic**
 psalmū ecclesia merito de aplis in eoz festis canit
 quia ipsi hec omnia de christo p̄dicauerunt.

Psalmus. lxiij.

De decet hymnus

Deus etc. In hoc psalmo David consolaf
 omnes fideles de hoc q̄ ex huius mundi
 exilio sp̄e habeant pueniendi ad supnā p̄tiam **Un-**
 et hunc psalmū ecclesia p̄ defunctis legit vt ipsa ania
 chriana ad p̄tiam quā sperauit introducat. **Itaqz**
David in p̄sona iustoz in B exilio pegrinantū de-
de decet hymn⁹ deus] s. tanq̄ creatorē et rez-
 demptorē [in sion] qd̄ interpretat̄ speculario. **Jō-**
 significat ecclesiam que p̄ fidem specular̄ deum. et
 futura bona. q. d. **Iustū est vt te laudē in ecclā p̄p̄-**
bn̄ificia collata [et tibi reddet̄ votum.]] s. qd̄ in
 baptismo feci deseruēdo tibi fidelit̄ [in hierlm̄]
 qd̄ visio pacis interpretatur. et significat etiā ecclīaz
 q̄ tendit ad visionem eterne pacis in celo habendā.
Audi orationē meam] s. quā fundo vt di-
 mittas mibi q̄quid peccauit in transgressioe dicti
 voti [ad te omnis caro veniet]] q. d. qz scio q̄ ad
 tuum iudicium omnis homo in carne resurget vt
 recipiat vnusquisqz p̄t̄ gessit i corpore: siue bonū
 siue malū. et p̄ p̄sequens et ego illic iudicandus sum
 de peccatis. **Verba iniquoz**] i. suggestiones
 demonū et p̄secutiones maloz. **Unde hic verbum**
accipitur etiā p̄ facto. hec verba iniquoz [p̄ualu-
erunt sup nos]] s. inducendo ad pctā. vel oppri-
 mendo in hoc mundo tribulationib; [et impieta-
 tibus nostris tu propitiaberis]] s. dando no-
 bis locū penitentie de peccatis. **Etis que ele-**
gisti] s. ad grām [et assumpsisti]] s. ad fruendū
 tibi perseueranter [habitabit in atrijs tuis]

Psalmus. LXIII

.i. in celesti domo tua p gl'iam post mortē. **Arrium** fm Cardolicon dicit dom' ampla z spaciosa habes tres portic' extrinsec'. z dicit a tris vel tres. Ideo significat cōuenienter celestē mansionē que est amplissima habes tres portic' quib' in eam intratur. vitz **Fidē Spem z Charitatē. Replebimur** .i. in membra chri' ibi replebimur. i. faciamur. **In bonis domus tue** .i. in bonitudine eterna que habet omne bonū. **Nam sanctū est templum tuū** .i. celeste. quia nil conquinatū intrabit in illud. vt dicit **Apocal. xxi. [mirabile in equitate]** .i. in iusticie p'miacione qua vnicuiq' fm diuersitatem meritorum dabitur diuersitas mansionum z premioz. **Exaudi nos deus salutaris noster** .i. deprecantes vt perducas ab hoc exilio ad illam patriam **[Spes omnium finium terre]** id est. hominum p totam terram habitantiū **[z in mari longe]** .i. in insulis maris longe positis. **Ore parans montes** .i. tu q' fecisti z sustentas montes **[in virtute tua]** .i. in fortitudine potestatis. **Laccinctus potentia** .i. maiestate omnipotentie circumdat' **[qui turbas profundū maris]** .i. cōmoues tempestates. profundū maris sic tibi placet **[sonū fluctuū eius]** .i. maris fremitū facis. **Turbabunt gentes z timebunt qui habitant terminos terre a signis tuis** .i. a miraculis vltis q' facies p ap'los ad confirmationē fidei tue z sic p'uertent ad fidem. **Vel a signis tuis que fecisti in puniendo malos** vt patet de diluuiō z de egyptijs sūmerf. z de sodomis. et que facies in extremo iudicio. z sic cōcipiunt p'niā z exeunt d' statū peccatorum. **Aliqui in mane iuuentur. alii in vespere senectutis.** Ideo subdit **[exitus matutini]** .i. iuuentur **[z vespere]** .i. senectutis **[delectabis]** .i. delectabiles facies exitus hoim a peccatis p penitentiam. **Nam gaudiū est angelis super peccatore p'niā agēte** **[u. xv. sic z dō z etiā ipsi p'scie penitent].** **Uisitasti terrā** **[Per terrā sūgnificat hō factus de terra. vel eccl'ia militās in terra. hāc deus v'sitauit veniendo in carnē. z q' die in mentes p g'ram reuocādo a peccis]** **[et inebriasti eā]** .i. infundendo amorē diuinum tanq' vinum charitatis: qd' adeo inebriat mentē hominis vt obliuiscatur sicut ebrius terrenoz z actiū viciozorū z in solo deo iocundet **[multiplicasti locupletare eaz]** id est. multis bonis spiritualibus scilicet virtutibus. z multoz operum bonoz. meritis dicitur fideles eccl'ie **Nam. Flumen dei** id est. populus christianus p flumen baptisim' renat' in deo **[Iuxta illud Apoca. xvij. Aque multe populus multus]** **[repletus est aquis]** .i. donis gratiarū spūsancti abundanter influēte in christianos **[Iuxta illud Joan. vij. Qui credit in me flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spū zc.]** **[parasti]** .i. tu chris'te deus **[cibū illoz]** .i. eucharistie sacramentū quo cibamur corpe chri' z sanguine **[qm' ita est p'p'atio eius]** id est. talis

est iste cibus vt nemo possit parare eum/nisi tu p'ncipal' z effectiue. **Et ita ē p'paratus a deo ordināte eternal' vt sit ad salutem oim.** **Tandē in p'sona eccl'ie orat d. Riuos ei'** scz q' b' fluit spūsanctus in ch'ianos. i. p'dicatores. **tu deus inebriās p amore: vt dicitū est. s. oro vt [multiplica genimina ei']** scz spūales gnāciones credentiū in ch'io q' fm **[Aug' dicit genimina ad similitudinē q' trahitur ex geniminib'.** **Videmus em' q' plantaz genimina riuis fontiu vel pluuiāz irrigata p'pagant z multiplicant mutuo ex seipsis. Sic fideles q' irrigant p' p'dicatores inebriatos p' b'o z amore dei multiplicant mutuo ex seipsis. sic q' ex credentiū z cōuersis ali' credunt z p'uertunt ad fidem vel p'niā. z ex ill' ali' exemplo vel p' b'o illoz animati: z sic cōsequunt' ali' ex istis.]** **[in stillicidijs ei']** **[letabitur germinans]** id est in x'bis diuinis q' tanq' pluuiarum gutte stillant de doctrina p'dicatoz: letabit' fidelium eccl'ia germinans fructificando in fide z morib' ac operibus meritorijs. **Vel aliter fm Ziram in expositiōe morali/ riuos eius .i. spūsancti influentiam inebrians. i. abundanter infundēs/ multiplica genimina eius. i. bonos conceptus vel bona p'posita in anima/ in stillicidijs eius. i. gratie spūsancti/ letabitur germinans. i. homo bonum p'positum concipiens. Et quoniam non sufficit bonum proponere/ nisi sequatur quantum possibile est operis p'summatio: Nec valet multos eē ch'ianos nomine/ nisi sint z opere/ idcirco subditur **[Būndices corone anni benignitatis tue]** **[Corona est quedam circulatio circa caput hominis coronati. Ideo q' corona anni benignitatis dei fecit circulationē tempoz d' anno in annum q' p'cedit ex benignitate ip'e de' ad opandum bona opa dicitur ipi iusto hōi. Vel eccl'ie: vt mereat' p'cipe coronam celestē. Sensus q' est: Tu de' būndices corone anni circulo ipis ex benignitate tua: vt p' totū circuitum annoz vite p'ntis ex g'ra būndictionis diuine z meritis adq'rant coronam celestē]** **[et cāpi tui]** .i. humiles hoies/ sic sunt cōes ch'ristiani. **[replebunt vbertate]** .i. fertilitate opoz bonoz. **[Pinguent speciosa deserti]** .i. religiosi z mūdi p'emptozes q' dicunt' speciosi p' g'ram spūalem ipius deserti. i. mundi quē deseruerunt fugiendo: isti impinguent p' abundantem gratiā spūsancti repleti/ sic exponit Zira in moral. z exultatiōe colles accingent' id est altioris p'fectionis viri/ vt sunt martyres z sancti: stabiles vt colles: gaudebunt de bonis opib' ch'ristianitat' vel etiam de martyriop' ch'io passo. **[Induti sūt arietes ouiu]** **[supple exultatione vel p'curum indumentis in anima tanquam arietes lanis: et per arietes significantur episcopi z prelati eccl'iaruz ac sancti confessoz: qui sicut arietes sunt duces ouium: sic ipsi ch'ristianozum duces eē debent ad vitam verbo/ et exemplo. Isti ergo induti sunt ex benedictione gratie dei virtutibus imitandis pro****

exemplo aliorum et iocunditate gratiarum spiritus sancti. Et valles id est simplices laici / humiles / vel peccatores abundabunt frumento id est verbo dei: ipsi per doctores et platos ecclesie predicato: et per talia beneficia omnes deum laudando. clamabunt etiam: hymnum dicent. vicia tota vita penitentiam conueniunt: et tandem in celo eternam.

Psalmus. lxxv.

Iubilate deo ois

terra etc. In hoc psalmo propheta monet deum laudare de iocunda christi resurrectione: et nostra reparatione: ac pro liberatione de captivitate diaboli gratias agere. Unde in persona ecclesie invitando ad dei laudem dicit: **Iubilate deo omnis terra** id est omnes in terra habitantes / et dicitur iubilus proprie gaudium cordis quod non potest totaliter celari quin ostendatur in signo exteriori. **psalmum dicite nomini eius.** In hoc videtur esse propheta de futuro: quod psalmus iste esset decantandus sicut et alii psalmi in laudem dei a diversis generationibus per orbem totum. **da te gloriam laudi eius.** Gloria est clara notitia cum laude. Unde dicitur gloria quasi quedam clara / c. / mutata in / g. Et sic sensus est: clare coram omnibus laudate eum / videlicet de claritate glorie resurrectionis christi. **Dicite deo** scilicet laudando eum. **terribilia sunt opera tua domine** id est: iudicia in puniendo peccatores: quod **in multitudine virtutis tue** id est potentie. i. qua a mortuis resurrexisti / mortuos suscitasti / et plurima miracula fecisti. **mentientur tibi inimici tui** id est iudei miracula divina de montibus mendaciter attribuentes / et christi corpus furatum a discipulis mentientes / quasi dei. **deus digni sunt puniri: propter quod e contrario dicit: Omnis terra** id est omnes habitantes in terra. **quod adoret te** scilicet verum deum christum / quem mentiantur iudei blasphemari / et psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo. Idem repetit per figuram Epimone ad maiorem expressionem affectus / sicut communiter fit in gratiarum actionibus. **venite** scilicet o gentes per fidem / et videte opera dei scilicet in salvando mundum per christi passionem: et reprobando iudeorum populum pro maiori parte. **videre inquit oculis mentis considerando** **terribilis in consilijs** id est in suis iudicijs est deus **super filios hominum** Nam terribile est cogitare hoc dei consilium quo iudei ex quibus natus est christus: sunt reprobati et gentiles sunt electi. Et quod istum eligit ad vitam illum reprobat. **qui convertit mare in aridam** id est quando divisit mare in transitu filiorum israel: et sicco pede transduxit eos **in flumine** scilicet iordanis **pertrans-**

ibunt pede Loquitur de preterito per modum futuri: ad significandum quia preterita facta patribus: figura erat futurorum fiendorum per christum ut ait apostolus. **1. cor. x.** Omnia in figura preungebant illis. Nam liberatio et transitus filiorum israel per mare et iordanis flumen figuravit liberationem et delictum a diabólica potestate per amaritudinem passionis christi et per fluminis baptismi transitum ad terram promissionis. hoc est ad celestem patriam. de quo est gaudendum. **ideo subdit** **ibi letabimur in ipso** scilicet christo. sicut iudei liberati ex egypto letabantur in deo gratias agendo. **Qui dominatur in virtute sua** id est in potentia maiestatis **in eternum** super omnia creata **oculi eius super gentes** id est in christo credentes et credituras **respiciunt** scilicet ut misereatur eis. **Sed illi qui exasperant** id est deum rebellando. ut fecerunt iudei impugnantes fidem christi **non exaltentur in semetipsis** id est superbiendo de hoc quod sunt de genere abrae. et deus illos de egypto liberavit et legem eis dedit. quia propter incredulitatem deiciuntur tam in presentia quam in futuro. Unde in hebreo habet sic. **Qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis** quod dicitur. **Uidete terribile dei iudicium quod deus gentes elegit. iudeos incredulos deiecit et reprobavit per quibus talia mira in mari et in iordane fecerat.** **Diapsalma. Benedicite gentes deum nostrum** id est laudando de vocatione vestra ad fidem / et auditam facite. id est annunciate alijs **vocem laudis eius** id est ut et alij laudent deum. **Qui posuit animam meam ad vitam** Vox est ecclesie invitantis gentes ad benedicendum deum de hoc quod animam humanam pro mortua in peccatis: iam per fidem christi posuit ad vitam gratie. **Et non dedit in commotione pedes meos** id est a stabilitate fidei et gratie ad casum peccati in persecutionibus. **Quoniam probasti nos deus** id est christianos in persecutionibus probatos reddisti **igne** scilicet tribulationis **nos examinasti sicut examinatur argentum** quod a lordibus per ignem mundatur. Sic mundavit deus a peccatis fideles. per ignem. id est per acerbitatem persecutionis que nomine ignis significatur in scriptura. **Vel ad litteras. Multi martyres ecclesie afflicti sunt igne materiali.** sic Zauricus: **Erasmus** et sic de alijs. **Induxisti nos** id est induci permisiisti. **in laqueum** quia multi martyres fuerunt captivi: compedibus et vinculis illaqueati et incarcerati **posuisti tribulationes** id est verbera et flagella vel servitia onerosa **in dorso nostro: imposituisti hoies** scilicet malos et tyrannos persecutores **super caput nostra** scilicet permittendo eos dominari nobis et capitales sententias dare super nos. **Transiimus per ignem et aquam** id est per diversos cruciales mortales **et eduxisti nos in refrigerium** id est in consolationem tue gratie et spiritus celestis presertim quibus refrigeratur anima in tribulationibus in presentia. et tandem eduxisti in beatitudinem eternam. **Introibo in domum tuam** id est spero intrare in celum

Psalmus. LXVII

In holocaustis .i. in meritis incendiū amoris
meritorum in corpore et anima tibi offerendo in sa/
crificium seruicium vel martyrii. Nam holocau/
stum dicitur ab holon. quod est totum et cauma quod est
incendium eo. pro totum incendebat ad honorem dei.
Reddam tibi vota mea quae distinxerunt .i.
distinctorum a proposito emiserunt. labia mea. Et
locutus est os meum in tribulatione mea
Hoc dicit in persona fidelis christiani qui in tribu/
lacione solet vota facere deo ut preseruetur a casu vel
euadat pericula. Holocausta .i. totum corpus et
animam amore incensa. ut dictum est medullata
.i. deuota oratione impinguata offeram tibi cuius
incenso arietum qui in veteri lege incendeba/
tur in sacrificio ad honorem dei offeram tibi bo
ues cum hircis hec dicit. quia in veteri lege de
his tribus fiebant sacrificia maiora. scilicet de arietibus.
de bobus et de hircis. Et hic exprimitur. ad signi/
ficandum quod sacrificium martyrii continet virtu/
tem omnium sacrificiorum veteris testamenti super/
eminenter. Et quia aries secundum Catholicum dicitur ab
ares quod est virtus: quia arietes sunt maiores vir/
tutis praeter ceteris in grege ouium et sunt duces earum
ideo significat virtutes maioris sanctitatis deo of/
ferendas. videlicet. Castitatem: Patientiam: obe/
dientiam: pauperitatem: pietatem: sobrietatem: et
huiusmodi. Item bos quod interpretatur quasi bo/
nus operator. secundum eundem Catholicum significat ope/
ra bona corporalis exercitationis deo offerenda:
sicut sunt Ieiunium: vigiliae: disciplina et castigatio
corporis: aliquid et huiusmodi. Denique hircus qui est
feridus significat peccatum: et fetidum expiationem
per contritionem et confessionem ac lachryma/
rum penitentiae satisfactionem et huiusmodi. Ca
lia enim sacrificia deus accipiat. Diapsalma.
Venite audite et narrabo scilicet predicando
Loquitur ecclesia omnes qui timetis deum
quanta fecit scilicet beneficia anime mee. Ad
ipsum ore meo clamaui .i. orando et exul
taui sub lingua mea id est. sub his verbis que
lingua protuli orando exultaui corde per deuoti/
onem spiritus. Vel aliter accipitur tanquam vox mar/
tyrii. Ad ipsum deum clamaui in tormentis pos/
tus et exultaui. gaudenter sustinendo tormenta pro
nomine Iesu. ut patet de apostolo Act. xij. Ibant
apostoli gaudentes a conspectu concilii: quoniam
digni sunt pro nomine christi. Iniquitatem si asperi
in corde meo scilicet ad complendum eam opere
proponendo non exaudiet dominus supple/
orationem meam in desiderio peccati. quia talis ora/
tio non est exaudibilis a deo cum sit ad damnatis/
onem hominis. Propterea scilicet propter pro/
dicta. quia narraui beneficia dei timentibus deum.
et quia orauit ac exultaui in tribulationibus. Et quia in/
nocens fui eo quod iniquitatem non asperi. exaudi
uit deus et attendit voci deprecationis
meae vires dando remissionem peccatorum et celestis

regni introitum. quod dicitur. filii et vos facite omnes quae timeris de
um: et exaudiet deus ac prestabit huiusmodi bona vobis.
Quae sequitur gratia actio et gratulantur ecclesie dicentis
Benedictus deus qui non amouit orationem meam
et misericordiam suam a me quod dicitur. sic non repulit de/
orationem meam quoniam exaudiret: ita misericordiam suam
prelucet et non amouit a me orationem. Proinde super his
Augustinus dicit sic: Quod diu sumus: hoc rogemus a deo
ut non amoueat a nobis deprecationem nostram
et misericordiam suam. ut perseueranter orationem et
perseueranter misereatur. Multi enim languis/
cunt in orando: et qui in nouitate sue pueritatis fer/
uent orant: postea languide: postea frigide orant
quasi securi sint. Vigilat hostis: dormis tu. Et infra:
Cum videris a te non amoram deprecationem tuam
securus esto: quia non est a te amota misericordia dei.
Et propterea propheta dixit. gratias agendo: Benedi
ctus deus qui non amouit orationem meam. Et quia
orationem non amouit: Ideo consequenter subdit:
Et misericordiam suam non amouit a me / quoniam omnis qui
perit accipit. Hec secundum Augustinum.

Psalmus. lxxvi.

Deus misereatur nostri
stri etc. In psalmo propheta monet miseri/
cordiam et gratiam dei implorare in confessione trini/
tatis et diuine incarnationis. Quae in persona iusto: in
orando dicit. Deus misereatur nostri .i. re/
mittendo peccata et benedicat nobis scilicet benedicti/
one gratiae / spiritualia bona augendo in nobis illuinet
vultum suum super nos id est fidei sui cog/
nitionem in christo: quia sic per vultum uniuscuiusque cog/
noscat: sic per fidem cognoscimus deum et cognosce/
mur a deo secundum Gregorium et misereatur nostri Ideo
reperit ad maiorem explicationem affectus. Et hec fili/
tudo accipitur ab homine: quod quoniam vult alicui facere ali/
quod beneficium notabile vel gratiam: ostendit ei vultum hila/
rem et iocundum quasi illuminatum: et sic per figuram an/
thropoparos dicitur de deo sicut de homine illuminet
vultum suum super nos et misereatur nostri. Quae sequitur
ut cognoscamus in terra .i. in presenti vita
via tua .i. veram fidem et mandatorum obserua/
tiam per quam tanquam per viam puenit in patriam in om
ni bus gentibus salutare tuum .i. christum gentium
saluatorem. quod dicitur. Non est via alia ad deum: nisi per
fidem christi saluatoris omnium: ideo ad hoc inuitando
subdit. Confiteantur tibi populi deus
et confiteantur tibi populi omnes scilicet accusando
peccata: ut consequantur veniam per meritum passionis christi
letentur et exultent gentes scilicet ad fidem
christi vocare / letentur in anima et exultent in cor/
pore quoniam iudicas populos in equitate scilicet
reddendo fidelibus eternam gloriam: infidelibus eternam pena

Lz gētes. scz credentes. In terra. id est in p̄senti vica. dirigis. scz in viam salutis eterne p̄ fides christi. Confiteantur tibi populi deus: cōfiteantur tibi populi oēs. exponat vt prius: quia repetitio est eiusdem ad maiorem exp̄sionem affectionis z deuotionis: quia sancti patres summe desiderabant christi aduentum z cognitionem eius in gentibus z iudeis p̄ mundum. An z de q̄ confiteri deo z laudare eum debeant omnes/subdit di. quia terra dicit fructum suum. id est beata virgo que dicitur terra: quia tanq̄ homo d terra est facta s̄m corpus. Dec terra protulit fructum suum. i. filium/ qui sicut fructus sine omni corruptione nascitur de terra: sic christus de uero originali sine corruptione s̄cute sp̄s sancti tanq̄ roris celestis virginem fecundantis est natus: iuxta quod p̄dixerat Esa. lvi. dicens: **Rorate celi desuper. aperiat. s. ad intelligendum clare christi mysteria: terra. i. beata vgo Maria/ z germinet saluatorem: Sed quoniam vocandi ad christi fidem baptizari debebant in confessione sancte trinitatis: vt habetur Matth. vi. Idcirco ip̄e psalmista in p̄sona ecclie mox inuocandoz confitendo sanctam trinitatē dicit. **Benedicat nos deus.** i. pater. **Deus n̄r.** id est filius dei/ q̄ est noster per carnis nostre assumptionē. **benedicat nos deus.** scz sp̄s sanctus/ z pet̄ benedictionem gratie in p̄senti z gl̄ie i futuro. z metuant. scz timore filiali. **Quid est deum.** oēs fines terre. id est oēs habitates in terra p̄ totū mundū. **Ter dicit/ deus benedicit.** p̄ trinitatem p̄sonaz: sed metuant eū/ in singulari dicit: p̄ vnitatē eēntie diuine in personis tribus. **Dicit psalm⁹ ad laudes canit q̄tidie:** q̄ in nomine trinitatis benedictionem eternam consequi q̄tidie petere debemus.**

Psalmus. lxxij.

Exurgat deus et dissipentur. In hoc psalmo dauid in sp̄u p̄uidens christi resurrectionem z ascensionē necnon sp̄s sancti missionē in discipulos z gentiū z uersionem ad fidem: de his deū laudat: z cū b̄p̄ dicit ruinas aduersarioz. **Nam z Apl's Eph. iij** exponit sc̄pturam huius psalmi de missione sp̄s sancti post ascensionē christi. Proinde dauid primo postulat christi resurrectionē di. **Exurgat.** scz a mortuis. **deus.** id est christus/ de⁹ z hō/ z dissipentur inimici eius. i. iudei q̄ in vindictam mortis christi p̄ romanos sunt dissipati z orbem dispersi/ z fugiat q̄o derūt eū. i. demones/ a facie eius. q̄ christo resurgente sp̄s maligni fuerūt p̄fusi z spoliati: z tāq̄ deuicti fugerūt a facie christi: z post christi resurrectionē p̄ discipulos i noie christi fugabant ab obsessis corporibz. **Sic dicitur fum⁹ d̄ficiant.** Non q̄dem in naturali corruptione: q̄ sūt imortales:

sed defecerūt p̄tate quā habebāt sup homines. **Et dicitur sicut fum⁹** qui in altū eleuāt. z sic deficit. Sic demones eleuari erāt p̄ supbiam: adeo q̄ se faciebant ab hominibz adorari in idolis cultu latrie tanq̄ deū. Sed defecerūt post christi resurrectionem: q̄ idolatria est annihilata p̄ orbem p̄ualente fide christi. Iudei etiā a supbia sunt deuicti: z a resgno expulsī defecerūt. **Sicut fluit cera a facie ignis.** i. repente resoluta. **sic pereat peccator/ tores.** i. demones in pctō obstinati. z etiā iudei in infidelitate obdurati/ a facie dei. i. christi in iudicio: quando omnes p̄stiterūt ante faciem eius et repente peribūt eternaliter p̄ditione gehenne. **Et iusti epulentur z exultent in cōspectu dei.** hoc est. **Fidiles boni epulabūtur** spiritualibz bonis gratie sp̄s sancti in p̄senti z tandem exultabūt in cōspectu dei. i. christi de visione deitatis z gloriose humanitatis. **z delectentur in leticia.** scz glorie eterne. **Consequenter inuitat ad laudandū deū de christi ascensione dicens. Cantate deo.** Hoc uerbum dirigit ad ascendentes sanctos cum christo de lumbo educros dicens. **Cantate deo. s. o beati. laudant eum.** **psalmū dicite noi eius.** Hoc dirigit ad angelos. quia christus ascendit in iubiis lo beatoz cum christo ascendentiū. z sanctorū angeloz. **Iter facite ei.** i. ministeriū christo exhibere: p̄cedendo z comitando tanq̄ regem magnificum in suo itinere. **Reges em̄ solent sic incedere q̄ aliq̄ serui p̄eunt alijs subsequentibz.** **q̄ ascendit super occasum.** s̄m ueritatē hebraicā per occasum intelligit celum: q̄ primū mobile dicitur. quod mouet ab oriente in occasū. z omnes alias s̄phas celestes motu diurno sic rapit. **Et quia s̄m p̄m motus de nominatur a termino ad quem: Ideo illud celum dicitur occasus a motu in occasum.** Super occasum ergo christus ascendit. quia ad celum empyreū ubi habitant angeli z beati. **Quod celū empyreū est sup̄ primū mobile zc.** Uel s̄m Ziram sic loquitur psalmista. q̄ iudei adorabant ad occidentē. **Ideo per hoc q̄ christus dicitur ascendisse sup̄ occasum designat q̄ ascendit sup̄ locum adorationis humane. s. ad locum adorationis angelice. hoc est. ad celum empyreū ubi adoratur ab angelis z ueneratur deus.** Et ideo de christo subditur. **om̄is est nomen illi.** q̄ di. merito ab angelis adoraf. quia dominus est oim absolute. **Exultate in cōspectu eius.** loquitur ad angelos z b̄ros. q̄ in patria exultant in uisione christi gl̄iosa. Et q̄ ip̄se iudicabit oēs. **Ideo sequit̄ turbabunt a facie eius patris orphanoz z iudicis uiduaz.** **Orphanus est cui pater mortu⁹ est. Vidua cui⁹ maritus est mortu⁹.** z tales frequēter opprimūt: q̄ nō possunt se defendere. **Ideo deus cui p̄riū est misereri ipsis tanq̄ magis indigentibus subuenit.** **Christus ergo dicitur pater orphanorum eos miseris corditer nutriendo. z iudex dicitur uiduarum eas de iniurijs sibi illatis vindicando. z sic in iudicio**

Psalmus. LXXVII

turbabunt omnes opprimentes paupes: a facie christi
qui est pater orphanorum et iudex viduarum, ut dictum
est. **Deus in loco sancto suo** id est in celo ad
dexteram patris sedens habitat cum angelis / et
beatis per gloriam. **Deus qui inhabitare facit
vniuersorum in domo** id est fideles vniuersos
in christi fide et charitate, nunc inhabitare facit in pa-
ce in domo ecclesie militantis et tandem inhabitare
facit in domo celesti vel ecclesie triumphantis. **Qui
educit vincitos** id est sanctos patres qui tanquam vin-
cti detinebantur in carcere infernali, educit **in for-
titudine** id est diuine potestatis, quia aliter non pos-
terant liberari **similiter eos qui exasperant**
scilicet christum offendendo verbis et factis per peccatum
educit ad penitentiam conuertendo, ut pater de Sau-
lo, et alij incredulis postea conuersis **qui habi-
tant in sepulcris** id est qui etiam in peccatis mor-
tui sunt educit quandoque christus resuscitandus
ad fidem vel penitentiam conuertantur, ut pater de
filio theophili quem Petrus resuscitauit. **De iu-
uene resuscitato per Joannem apostolum**, de quodam etiam
am cathecumino qui se suspenderat resuscitato per
sanctum Martinum. Item de Traiano imperatore
repro quo sanctus Gregorius orauit, et sic de alijs
multis. **Diapsalma**. Consequenter arguit psalmis-
ta ad propositum ex exemplo educationis filiorum israel
ex egypto et dationis legis in monte sinai, et argu-
mentum deducit per locum a minoribus. **Quia minus**
angelum in persona dei descendere ad montem sinai
dando legem: quam christum dei filium descendere in
incarnatione ascendere in gloriam celestem. Sed
quia tunc cum angelus in persona dei dando legem
in monte sinai descendit: facta fuit gratia specialis
iudeis credentibus in deum, ergo multo fortius des-
cendit in christi ascensione dari gratia spiritus sancti cre-
dentibus. Et ideo sic arguendo subdit. **Deus cum
egredieris in conspectu populi tui** id est ex-
euntis de egypto quem precessit deus per diem in col-
lumna nubis: et per noctem in columna ignis. **Exodi.
xij. Cum praefereris in deserto** scilicet usque ad
montem sinai. **Terra mota est** quia mons si-
nai videbatur tremere **et celi distillauerunt
a facie dei sinai a facie dei israel** hoc est a fa-
cie dei israel qui est deus sinai, quia descendit tunc
in montem sinai specialiter apparendo, distillauerunt
celi, quia nubes densissima operuit montem
Exodi. xix. Et qua nube distillabant pluuie. Et
quia hec in figura future liberationis per christum
fiende faciebat deus: ideo concludendo argumen-
tum predictum subdit. **Pluuiam voluntaria-
riam segregabis deus hereditati tue** id est
multo magis pluuia gratie tue: voluntarie ex mi-
sericordia irrigabis ecclesiam tuam que est heredi-
tatis tua sanguine empta et in eternum possiden-
da in celo **et infirmata est** quia persecutionibus
agitata post christi ascensionem ac per prin-
cipes iudeorum in concilio non confirmata sed

magis infirmata: decernendo quod exterminaret christi
ecclesiam **tu homo perfecisti eam** scilicet quia deo tan-
tam virtutem constantie in fide contulit credentibus
quod ex illis persecutionibus magis creuit et confirmata
fuit fides catholica. **Animalia tua habitabunt
in ea** id est fideles tui qui in pluribus locis scripture
dicunt oues domini: et eodem modo hoc dicunt animalia
eius. **Hec animalia habitabunt in ecclesia**
que tamen prius erant animalia tanquam irrationalia
scilicet quia animalia irrationalia: pura boues / pisces / et
serpentes / ac homini colebantur **pasti in dulcedine
tua pauperum deus** hoc est: tu deus parasti sic eccle-
siam in dulcedine tue misericordie: ipsi pauperum id est pro
christiano qui fuit pauper antequam crederet, quia sine gratia
dei: et tandem tempore tyrannorum fuit pauper / quod
abieceris reputatus / et depressus. **Deus dabit
vobis euangelizantibus virtute multa** **Hoc im-
pletum est ut patet Act. iij.** quando christus dedit
apostolis spiritum predicationis euangelij virtute mul-
ta, in multis miraculis testimonij prohibentibus
fidei et resurrectione domini iesu christi. Et quod deus
facit hec: ideoque **rex virtutum dilecti dilecti: et
spiritus domini diuidere spolia** **Translatio** **Die-
ronymi clarius habet sic: Reges exercituum fede-
rabunt: quia per predicationem apostolorum et disci-
pulorum christi: quibus christus dabat verbum vir-
tute multa: non solum vulgares homines sed etiam
multi reges / principes / et potentiores fuerunt fidei
rati cum christo per susceptionem fidei. Et hoc est
quod dicitur hoc: **Rex virtutum id est reges potentes: et
accipitur hoc singulare pro plurali: rex pro reges: sicut
Exodi. iij. Venit musca grauissima id est multitu-
do muscarum. Et eodem modo rex virtutum id est mul-
titudine regum potentium in exercitiis. Nam virtus
vel potentia regum consistit in exercitiis suis.**
**Itorum itaque exercituum seu virtutum reges
dilecti id est amici supple facti sunt: ipsius dilecti, hoc
est: christi qui est dilectus dei patris: secundum illud Mat-
thei. iij. Hic est filius meus dilectus. Et speciei do-
mus, hoc est ad decorem domus dei / que est eccle-
sia: supple pertinet diuidere spolia, id est diuersis
ecclesijs distribuere preciosa donaria que abstule-
runt ab infidelibus impugnantibus christianos. Nam
principes et reges conuersi ad fidem / dederunt eccle-
sijs preciosa donaria ex quibus ornata est ecclesia: et
multas ecclesias ac redditus vel puentus annuos
viris ecclesiasticis donauerunt ex spolijs que iusto
bello ab infidelibus adquisierunt. Et iste est sensus
conuenientior littere secundum **Lyram**. Consequenter
ostendit qualiter temporalibus talibus sit vtendum
dicens. **Si dormiatis inter medios clericos
pene colube dargetate: et posteriora dorsum
eius in pallore auri** **Ad cuius intellectum sci-
endum est secundum **Lyram** quod per dormitionem fecit deus mentes
a curis et opibus secularibus. Per clericos grece quod est
fortes latine: significant diuersi status tanquam diuersae
fortes ecclesie: militantis videlicet et triumphantis.******

Nam vnus status ecclesie est in pñtivitya in qua ecclesia militans possidet fortēs suas. i. bona temporalia quibus vritur. **A**lius status ecclesie est in patria in qua triumphans ecclesia possidet fortēs suas. i. bona celestia eterna. **I**tem columba designat ecclesiam totam militantem que in canticis sepe nominat columba. **P**enne autem huius colūbe sunt fructus/que fundant in duobus pceptis charitatis tanq̄ duabz alis quibz ecclesia eleuat ad celestia. **I**tem de argentatio significat conscientie puritate serene splendentem. **P**allor autem. i. color auri significat pfectionem charitatis: **J**uxta illud Apo. ij. **S**uadeo tibi emere aurum ignicum zc. **I**n hoc itaq̄ versu est figura que nominat **E**nigma: vt dicit in catholicon. hoc est: obscura sententia p occultā similitudinem rerum signata. **E**t sic est sensus littere talis. **V**os fideles christi si dormiatis. i. descat̄ mente: a tumultu seculari: inter medios ceteros. i. inter status ecclesie scz militantis z triumphantis. **Q**uod fit quando sic vtuntur homines bonis presentis vite vt non amittant bona eterna: sed magis adquirant: quia sicut diuitie impedita sunt reprobis: Ita probis sunt adiuuamenta fructus: vt dicit **A**mb. sup Lucam. **T**ales q̄p pe inter medium vtriusq̄ status sunt: quia vtrūq̄ possi debunt. **S**icut medium sapit naturam extremoz vtriusq̄ partis. v. phisicorum. **S**ic itaq̄ quiescendo fit q̄ penne columbe. i. ecclesie fructus quibus eleuant ad celestia erunt de argentate p conscientie puritatem. **E**t posteriora dorsū eius. i. superiores partes pennarum que sūt sup colūbe dorsū: quod significat supnam patriam post hāc vitam ingrediendam. **I**sta enim posteriora dorsū. i. post mortem sequentia bona in patria tanq̄ p̄mia p oneribus laborum p̄ritū debita: que onera dorsū signantur portata. **I**sta inquam p̄mia erunt in pallore auri: quia terminant ad p̄fectissimā charitatem que erit in beatitudine eterna. **C**onsequenter ostenditur p quoz ministeriū deus talia agit/ cum subditur. **D**um discernit celestis [id est p̄ celestis] reges [i. rectores] q̄s discernendo inter ceteros p̄ordinat ad regimen [sup eam] [id est sup ecclesiam]: vt sunt electi apostoli: z per eos ordinati episcopi/presbyteri/z alij prelati: ecclesiam bene regentes z dirigentes s̄bis z exemplis. **L**uc filij ecclesie [niue dealbabitur] [id est super niuem mundi erunt]: z est modus loquendi hyperbolicus/ quia dealbabitur in anima: **Q**ue dealbatio anime p̄fertur omni dealbationi corporali q̄n̄to spiritualia corporalibus preferuntur [in selmon] [mons di] [mons pinguis] **S**elmon est mons q̄dam vt habetur **J**udicum. ix. z interpretatur fm **H**ieron. vmbra culum fructus vel obscuritas. **I**tem fm **A**ug. significat sacra noue legis: in quibus gra sp̄s sancti sub regimento tanq̄ sub vmbra culum vel obscuritate rez visibiliū p̄inet occultata **E**t per eam virtus spiritus sancti obumbrat fide

les. **E**st ergo sensus. q̄ fideles ecclesie m̄s dan̄ sup per niuem in selmon. i. in sacramentis ecclesie que ad ministrare habent eis rectores ecclesie. pura in baptismo: penitencia. z sic de alijs. **E**t hec sacramenta sunt mons dei. i. altitudo z firmitas fidei dei qua hō eleuat in deū. z deus inhabitat hominē. **S**unt etiam sicut mons pinguis. p̄pter abundantia z plenitudinem gratie diuine. **M**ons coagulatus mons pinguis] **C**oagulatio lactis continet in se tenaciter butyrum sicut caseus. **U**nde littera greca habet. mons incaseatus. fm **A**ugu. z sic dicitur mons coagulatus vel incaseatus inquārum altitudo sacramentoz continet in se christum copas liter in sacramento eucharistie reficientē homines butyro sue gratie. **E**t etiaz dicit mons pinguis. qz sapientia gratie plena pascit fideles. **D**iapsalma. **N**am p̄uertendo sermonem ad hereticos z infideles: subdit. **V**t quid suspicamini mōtes coagulatos] hoc est. **V**os infideles z heretici. **Q**uare falso creditis fore mōtes coagulatos? **U**el fm grecā litterā incaseatos. hoc est. deum verum continerit loca salutis esse extra ecclesiam. s. in templis vel idolis vestris aut sectis pluribus tanq̄ in montibus diuersarum sectarum vestrarum. cum tamen vnus solus est. **M**ons in quo bñ placitum est deo habitare in eo] .i. vnica est sola fides vera. vtz sancte ecclesie in qua deus habitat. iuxta illd̄ ap̄li. **U**nus deus: vna fides: vnū baptisma **E**t enī dñs habitauit in finē] .i. vsq̄ ad p̄sumationē seculi **J**uxta illud **M**atth. vltio **E**cce ego vobiscuz sum omnibus diebus vsq̄ ad cōsumationem seculi. **C**urrus dei decem milibus multiplex: milia letantiū dominus in eis in sina in sancto] **N**otandū fm **B**eda z **H**ornorum solita. q̄ currus dei hic significat exercituum z multitudinem sanctoroz d̄: eo q̄ d̄o subfunt: z in eis sedet deus tanq̄ auriga dirigens eos salubriter **I**n quo curru quattuor rote sunt: quia fides quattuor euangeliorum. **E**qui vero sunt apostoli duodecim qui per totum mundum vehentes hūc currum: quattuor. s. euangeliorum: fidem domini deduxerunt vbiq̄ p̄dicando p̄ orbem. **I**ste autem currus dei. i. vniuersitas credentium in christum z eius euāgelium d̄ decem milibus multiplex. **Q**uare hoc declarat idem d̄: qz numerus iste q̄tuoꝝ versibus p̄cludit. **P**rim⁹ inchoat a monade sic **U**nus duo tria. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. z sic i denario terminatur. **E**t iste versus numerorū significat illos qui ab vnitare fidei incipientes laborare in vinea domini ad denarium p̄emij perueniunt: vt sūt cōmunes omnes fideles. **S**ecundus versus incipit a decade vel denario: et peruenit per articulos vsq̄ ad centum. vt dicendo: **D**ecem: viginti: triginta: z sic cōsequenter vsq̄ centū. **E**t hic versus significat eos q̄ a legē decalogo inchoates pueniunt ad centenarium fructum castitatis vel sanctitatis p̄ritū gūt: vt monachi religiosiq̄ virgines z p̄replatiua

Tertius Iesus incipit a centenariis et per ipsum decurrit usque ad mille: hoc modo. Centum, ducenta, trecenta, et sic sequenter usque ad mille. Et significat illos qui a centenariis castitatis vel sancte religionis incipiendo pringunt ad supremam perfectionem meritorum. ut sunt magni sancti professores, videlicet Martinus, Nilcolaus et hmoi. Quartus Iesus inchoat a millenario et ascendit per ipsum usque ad decem milia. hoc modo. Mille, 2000, 3000, 4000, et sic sequenter usque ad 10000. Et significat illos qui a millenario magnorum meritorum inchoando per multas tribulationes perveniunt ad gloriam martyrii, ut Joannes baptista, apostolus et hmoi. De talibus ergo multiplicibus decem milibus coniungit currum dei ad eius regiam magnificetiam monstranda. Nam scribit Proverbia, xiiij. In multitudine populi dignitas regis. Et addit in lra Milia lerantiu, hoc numero determinato posito per in determinato Multitudo angelorum deo ministrantiu et eulantiu laudantiu. Et quare subdit: quod dominus in eis, s. resider tanquam in curribus. Nam in scis peditis resider hic per gratiam et tandem per gloriam. In angelis autem per gloriam. Et ipse dominus in eis est, quod in sina hoc est, in monte sinai, in scro ipso monte: mandatum dedit hominibus ut per eorum observantiam sint currus dei. Nam in illo monte descendit dominus cum milibus angelorum quoniam legem dedit. Juxta illud Deuterio, xxxij. Dominus de sina venit, et cum eo sanctorum, id est angelorum milia scilicet lerantium de salute hominum. Et ex hoc arguit psalmista quod maior multitudo angelorum et sanctorum debuit esse in ministerio christi tanquam summi regis in sancta ecclesia post christi ascensionem lerantiu d datione legis evangelice. Unde sequitur. **Ascendisti in altum** hoc est, in celum empyreum ad dexteram patris. **Christe ascendisti** **cepisti captivitatem** id est, illos qui captivi in limbo detinebantur cepisti, inde ad celum deducendo. **Accepisti dona in hominibus** hoc est, a patre accepisti dona spiritus sancti in hominibus distribuenda: quod in ascensione accepit ad mirandum in signo visibili discipulis per declarationem sue glorificationis ad dexteram patris affectionis. Nam licet a perceptione accepit plenitudinem spiritus sancti, tamen non admittendum sic in signo tali visibili, iuxta illud Joannem, vij. Nondum erat spiritus datus, quia nondum erat Iesus glorificatus. **Et enim non credentes inhabitare dominum deum** In hebreo habet. Insuper non credentes habitare dominum deum supple accepisti, hoc est, etiam hoc a deo patre accepisti ut ipsos non credentes, id est gentiles qui prius non credebant, inhabitare scilicet per fidem et gratiam habeas qui es dominus deus, quod ista fuerunt maiora quam erat descensus in montem sinai, et datio legis moysaice. Ideo merito debuisti tecum habere in ascensu tuo et in celesti regno ac etiam in ecclesia multo plura milia angelorum tibi ministrantiu et sanctorum. **Consequenter per talibus beneficis laudas deum: narransque ecclesie christi perfectionem subdit in persona ecclesie dicens. Benedictus dominus die quotidie** hoc est, **Benedicatur**

deus per tali dono gratiarum quotidie: id est per singulos dies laudet a fidelibus. Quia **Prosperum iter faciet nobis** hoc est iter ascendendi prospere in celum. **Deus salutarium nostrorum** id est christus operans salutem nostram. **Deus noster deus saluos facienti** id est habens potestatem salvandi: et ab eo est salus hominis. **Et domini exitus mortis** id est a morte. Nam greca lra caret ablativo et per eo veritatis genitivo casu. **Id dicit: Exitus mortis, id est exitus a morte.** **Antem dicit domini domini non est nugatio:** quia in hebreo sunt duo nomina ibi posita de deo. **Unum est nomen domini tetragrammaton:** significans puram dei essentiam. **Aliud est adonai:** impositans dominium. **Ante et Hieronymus transulic sic: Domini dei egressus mortis.** Et sic sensus lre est quod proprium est domini dei: ut exire faciat hominem a morte culpe et gehenne: sicut proprium est saluos facere. **Tertium deus confringet capita inimicorum suorum** id est incredulorum iudeorum: quos punit secundum ordinem divine iusticie. **Et sic capilli pambulantiu in delictis suis** hoc addit ad significandum quod deus confringet non solum communes iudeos incredulos: sed insuper et sicem capilli eorum: id est superbos sacerdotes et phariseos ac rectores illorum: quia pambulant obstinate in delictis suis blasphemando christum. **Nimirum tres capilli.** hoc est: tres capillosus significat excellentie vel superbie tumorem: quia sicut capilli abundantantes in vertice hominis vento tumescunt: sic isti vento vane glorie superbieque tumescunt contra christum: ideo conteret eos eterna damnatione. **Dixit dominus ex basan convertam: convertam in profundum maris** secundum quod hic dicit Augustinus: **Basan** quod interpretatur confusio vel siccitas significat confusionem peccatorum que siccant in homine fontem gratie. Et sic sensus est: **Dixit dominus id est promissit per spiritum sanctum: ex basan, id est ex peccatoribus siccis et confusis: convertam, scilicet multos ad fidem.** Et quia multos convertit ex iudeis: plurimos etiam ex gentilibus. **Ideo bis dicit: convertam convertam in profundum maris, id est in amaritudinem penitentie ex profundo cordis contriti.** **Ut intinguatur pes tuus in sanguine** hoc est illos convertos faciam tales ut sint cursores tui tanquam pedes tui ad predicandum ubique fidem christi: et hoc erit in sanguine, scilicet eorum effuso, hoc est: intinguetur eorum discursus sanguine martyrii: pro fide christi suscepti. **Et etiam ut intinguatur lingua canum tuorum ex inimicis** hoc est: non solum faciam ut sint pes tuus discurrendo per mundum sanguine martyrii tincti: sed ut etiam sint canes tui, scilicet latrando pro te contra omnes infideles et hereticos: et custodiendo domum tuam videlicet ecclesiam: et moriantur pro te. **Nam in scriptura predicatorum per canes significantur.** **Et saie, lvi** Latrant enim contra hostes veritatis: et medicina lingue multos curant: et ecclesiam dei custodiunt.

Et hec lingua canū tuoz. i. p̄dicatoz: fiet et inimicis. s. iudeis et gentibz p̄uersis ad fidē qui pri⁹ erant inimici. Et hoc corū fiet inqt̄ [ab ipso] In hebreo habet a remētiō. hoc est: a teipo ch̄o q̄ victoriaz et triumphū obtinuit in passiōe. sicut talia in mūn⁹ do. q. d. de⁹ pater filio: Ego dedi tibi p̄i p̄tēz talia faciendi. Et quare sic morti exponant seip̄os p̄dicatores: subdit. quia **Viderunt ingressus tuos deus**. Loquit psalmista ch̄o. i. aduentū tuum in mundū cognouerunt ex euāgelio et miraculis. et viderūt mysteria oīa incarnationis et passionis tue et mortis p̄ fidem veram. **Ingressus dei mei regis mei qui ē in sancto**. supple rēplo corpore sui. Et in hoc dicto confitēt psalmista ch̄i deitatez: cū dicit. **Ingressus dei mei**. Et humanitate: cum dicit **Regis mei ingressus**. et in hoc regiam dignitatem eius. **Pruenerūt principes cōiuncti psalētibz in medio iuenculaz tympanistiaz**. q. d. Et q̄ viderūt te regem in sancto corpore tuo p̄cedentē ad passiōem: ideo sequunt̄ te imitādo. **Principes**. i. apli aliozū credentiū rectozes: p̄uenerunt scz te imitando vt ceteri sequerentur eozū fidez et exempla bone operationis ac laudationis diuine: cōiuncti psalētibz in medio iuenculaz tympanistiaz. Hoc sumptum est d̄ historia **Erodi. xv. vbi Moyses et Aaron et alij principes iudeoz de mari rubro egressi: alios in laudādo deum p̄ victoria p̄uenerunt cōiuncti populis psalētibz iudeoz: cum Maria sorore Moysi: et alijs mulieribus que in tympanis dño laudes canebāt d̄. Lantemus dño: gloriose em̄ honorificatus est zc. Sic apostoli p̄ncipes ecclesie post victoria resurrectionis christi p̄cesserunt cōiuncti psalētibz. i. deum organo laudis glorificantibz p̄ ch̄i victoria et gentiū vocatiōe ad fidem. In medio (inqt̄) iuenculaz tympanistiaz. i. virginū et muliez deuotaz castitatez seruantium p̄ christo: que p̄ma etate iuuentutis florebant. Nam a p̄ncipio ecclie fuerunt aliq̄ virgines deo cōsecrate et mulieres plurimē ch̄istū et sanctā matrem eius in castitate imitantes zc. Sed quare dicitur tympanistrie: R̄ndetur s̄m Aug. et Tyrani: q̄ non ideo q̄ ipsi vterent̄ tympanis materialibz: sed quia cum apls et alijs fidelibz insistebāt diuinis laudibus. Sicut et brām vginē Mariā vocat tympanistriam nostrā Aug. in sermōe de natiuitate Marię di. Audite quē admodū tympanistria n̄ra cātaz uerit. Sit em̄: Magnificat aīa meā dñm. Et quia tympana sūt de corio aīalū mortuoz siccatō et exrenso: q̄ p̄cussa reddūt sonū. ideo bñ significant cor⁹ pora ericcata ab humore carnalis p̄cupie et mortificata et p̄ castitate: sonū acceptū doz angelis bñctia. Unde iste iuencule dicitur tympanistrie: quia in castitate viuentes deo letas laudes in ecclia et gratiaz actiones agebant in cert̄ fideles: quibus p̄positi erant apli zc. Ideo q̄ neq̄s p̄dicca carnaliter acciperet: subdit. **In ecclesijs bñdicite deo**. s. patri et dño. s. Jesu ch̄isto. **De fontibz israel**. i. de**

donis gratiaz spūsancti effusis in discipulos ch̄i st̄i: q̄ dicunt̄ isrl: q̄a p̄mi discipuli ch̄i fuerūt de populo israhel electi. et ab istis tanq̄ a fontibz manauerunt fluēta celestis doctrinē et deuotio laudis in ecclesijs. **Ibi**. s. in ecclesia erit. **Beniamin adolescentulus in mētis excessu**. hoc est: Paulus apls q̄ fuit de tribu beniamin. Rom. xj. q̄ conuersus ad fidem: iūxit se fidelibz. Act. ix. Et d̄ adolescentulus s̄m veritatem. qz vt scribit̄ Act. viij. Testes de⁹ p̄suerūt vestimenta sua secus pedes adolescentis q̄ vocabat̄ Saulus. Vel etiā d̄ adolescentulus: qz inter alios aplos fuit vltimo ad fidem vocat⁹. Et addit: in mētis excessu. quia raptus fuit in certius celum. ij. Cor. xij. Et etiam quia in stupore oīm tūc raptus: hausit fōrē sapie et arcanū ac donū spūsancti: qd̄ effudit mentibz omnīū gentium zc. **Principes iuda duces eoz**. Dñs q̄ppe iesus fuit d̄ tribu iuda natus: et per cōsequēs Jacobz et Joānes filij Zebedei. et Jacobus minor: Simōn et Judas taddeus et cognati germani fuerunt de eadem tribu. et isti fuerunt apli et p̄sequens duces christiānoz. **Principes zabulon: principes neptalim**. Nam ite due tribz acceperunt fortēs suas pro magna parte in galilea: vt patz li. Josue. De qua. galilea fuit Petrus et Andreas: Philippus: et plures discipuli christi. **Uñ vocabant̄ galilei**. Act. j. z. ij. Et ideo ibi fuerunt de tribu Zabulon et Neptalim. **Manda deus virtuti tue**. Uox est ecclesie ad deū patre. **D̄ de⁹ pater manda virtuti tue**. i. christo qui est dei virtus. j. Cor. j. Et quid petat mandari subdit. **Confirma hoc de⁹ quod opatus es in nobis**. q. d. s̄m Aug. Manda. s. comendādo nos virtuti tue. i. christo sic q̄ confirma in nobis. vtz mittendo nobis spūsanctū ad confirmandū hoc quod operatus es in nobis. i. fidem diuine incarnationis et passionis ac resurrectionis: quam fidem tu p̄ gratiam opatus es infundendo cor̄dibus nostrs. Hoc est: fac fidem ipsam firmā et stabilem in nobis: ne deficiamus ab ea in aduersis. **A templo tuo in hierusalem**. s. fundato. Nam in illo templo ch̄is frequenter fidez p̄dicauit et docuit. Et in monte sion in quo erat illud templū: misit sup̄ discipulos spūsanctum: vt dicit̄ Hierony. in epla ad Paulinū de omnibz sacre scripture libris. Et sic christus inde. s. a templo fundato in hierusalem: cepit cōfirmare fidem catholicā p̄ mundū dilatātā. Vel a templo tuo in hierusalem. s. celesti existente. inde incipiens nobis mittere spūsanctum: confirma fidem quā dedisti nobis. **Tibi offerent reges munera**. hoc est: per hanc confirmationem fidei in discipulis p̄dicantibus cōstanter p̄ orbem: fiet q̄ reges multi conuersi ad christum offerent tibi deo munera magna amore christi: ad pauperum christianozum sustentationē et ecclesiarum edificationem: ac ministroz ecclesie p̄uisionem. Tandem psalmista conuertit orationem suam contra hostes ecclesie sic dicens. **Increpa feras arundinis**. i. com

Psalmus. LXVII.

pesce gentiles tyrannos q̄ conant̄ destruere fidē ca-
tholicam. **Hi** tales dicunt̄ fere p̄pter ferocē crudeli-
tatem: qua martyres sepe dabant feris z bestijs de-
uorandos: vt patz de romanis principibz. **Et** etiam
dicunt̄ arundinis: q̄a vento vane glorie agitari mo-
uebant̄ faciliter ad quēlibet errorem idolatrie seq̄n-
dū: vt dicit Leo papa in sermone sanctorū Petri et
Pauli apostolorū. **Et** bene dicit: **Increpa** feras. q̄a
psalmista p̄uidit̄ Constantiniū imp̄tore post mul-
tā stragem christianoꝝ a deo lepra p̄cutiendum: et
a beatis Petro z Paulo increpandum: et sic ad fi-
dem cōuertendū. **Sic** etiam per alios sanctos in-
crepauit plures imp̄torez. **Cōgregatio taurorū**
supple erit **in vaccis populorū**. **Tyranni**
qui q̄z p̄ orbem p̄sequentes eccliam comparant̄
tauris qui congregant̄ cum vaccis populorū. **Et** lo-
quitur fm̄ Lyrain de tauris domesticis. quia tau-
ri indomiti non sunt sic congregati in vaccis popu-
lorū vel hominū. **Per** vaccas aut̄ h̄ designant̄ ho-
mines leues z seducibiles q̄ facile sequunt̄ hos tau-
ros. i. tyrannos sup̄bos: obtempando eis in erroꝝ
infidelitatis z idolatrie sequela: vt ab illis assequa-
tur honores: diuitias: z mundi bona. **Tauri** itaq̄
id est tyranni congregati sunt in vaccis populorū.
id est cum multis hominibz complicibz erroꝝ suoz
conantes subuere fidem christianoꝝ: non solū per
crudelitatem sicut p̄dixit de feris arundinis: sed etiaz
p̄ blandimēta ranq̄z tauri domestici: p̄mittēdo eis
honores z diuitias ac similia inter vaccas. i. homi-
nes carnales vel mūdānos: dum tñ vellent sacrifi-
care dñs illorūz recedendo a fide christi: vt patet in
multis martyꝝ gestis. **Ideo** subditur: **Vt exclu-**
dant. i. a veritate fidei christi **eos qui proba-**
ti sunt argēto. i. p̄ argento. hoc est magis p̄ba-
ti infide z patientia q̄z argētū in fornace. **Et** hic mo-
dus loquēdi est hebreorū q̄ non habent comparatiū
gradum sed vtunt̄ positiuo cum ablatiue casu: vt
per Lyrain patet sup̄ psalmo. cxxxviii. **Ideo** sic d̄r:
p̄bati sunt argento. quod fm̄ modū nostꝝ loquen-
di deberet dici: p̄batiorez sūt argēto zc. **Dissipa-**
gētes que bella volunt. i. seditiōes cōmouen-
do contra eccliam **venient legati ex egypto**.
Per legatos p̄dicatores significant̄: vt dicit Aug.
iuxta illud apli. ij. Loꝝ. v. **Pro** christo legatōe fun-
gimur. **Per** egyptū significant̄ omnes gētes rebel-
les deo p̄ infidelitatem: eorum a parte denominando
Et merito de egypto facit̄ p̄cipuam mentioēz. quia
p̄re ceteris gentibus rebellis fuit deo tempore **No-**
ysi. et p̄re ceteris gentibz viguit in egypto idolatria
Deniq̄ quia postmodū ibi cultus christi p̄ multos
sanctos anacho: itas magnifice excreuit: vt patz in
Uitas partū qui christum p̄dicauerunt non solum
verbo: sed etiam sanctitatis exemplo in eremo: cun-
ctis p̄ tpe aduenientibz z discipulis suis. **Est** ḡ sen-
sus: q̄ legati. i. p̄dicatores ch̄i: reconciliatōnem cū
deo factam hominibz annunciant. venient non solū ex
populo israel: sed etiam ex gentibz. et p̄cipue ex egypto:

pro: vt dictū ē **Ethiopia p̄ueniet manus eius**
deo. **supple** dare p̄ p̄federatōnem ad ch̄m. **Que**
cōfederatio in sc̄ptura significat̄ p̄ dātiōem. q̄a hos
mines q̄n cōfederant̄: manus d̄r dexteraz dant̄ inuicem
in signū inicit̄ federis. **Sensus** ḡ est: q̄ ethiopia p̄ue-
niet: manus ei⁹ dare deo p̄federādo in fide ch̄i. q̄a
ethiopia ē iuxta egyptū: z antea fuit p̄uersa ad ch̄i-
stum q̄z egyptus: vicz p̄ beatū **Mattheū** apostolū
qui baptizauit in illa terra regē z eius filiū quem a
mortuis suscitauerat: ac filiā ei⁹ **Epigeniā** virginē
consecrauit z ducentis ḡginibz p̄fecit. populū ḡq̄z
regni pro maiori p̄te baptizauit: vt habet̄ in libro il-
lustriū viroz. **Et** sic ethiopia p̄uenit egyptū in dan-
do manus eius deo p̄ fidem christi. quia prius fuit
conuersa q̄z egyptus. vt hec patent̄ fm̄ Lyrā. **Tan-**
dem vltimo psalmista inuitat̄ p̄ p̄dicat̄ b̄nificijs vo-
cationis gentiū ad psallendū christo ascendenti d̄.
Regna terre. i. habitantes in regnis totius ter-
re **cantate deo**. i. ipm̄ deuore laudando **psallite**
de dño. i. operibz bonis ei deseruendo. **Psallite**
deo qui ascendit sup̄ celum celi. i. ad extremi-
tatem celi emperet: quod p̄ ceteris celis excellenti⁹
est: ideo dicit̄ celus celi. **Addit̄** **ad orientē**. **Per**
hoc non est intelligendū q̄ ch̄s dñs ascendens ad
dexterā patris resideat in sup̄na ciuitate. vicz sic q̄
sit locat⁹ in ip̄a parte orientali celi. quia fm̄ **Franci-**
scū maronis hoc videt̄ esse falsū: vt tacitū est supra
psalmo. xlvij. **Sed** vt Aug. z p̄cor. Lyrā dicit̄: **Ad**
orientē ascendisse ch̄s dicit̄: vt per hoc exprimat̄ lo-
cus vnde christus ascendit. s. de monte oliueti q̄ est
in orientali parte iuxta hierusalem vbi christus pas-
sus fuit z resurrexit. **Ideo** notat̄ dicit̄: **Qui** ascen-
dit sup̄ celum celi ad orientem. i. respectu hierusalē
vltus orientē: de mōre vicz oliueti. et nō dicit̄ q̄ ascē-
derit in orientē. **Uel** fm̄ **Honorii** solitariū: hoc d̄r.
quia ascendit christus sup̄ celū celi. i. sup̄ oēs altissi-
mos choros angelorū: ad orientē. i. vsq̄ ad dei patz
dexterā z equalitatē. a quo. s. deo patre ortū est eter-
nū verbum p̄ q̄d orta sunt oia. **Ecce** dabit vocē
sue. i. verbo p̄dicationis ap̄loꝝ in quibz vox ch̄i-
sti loquet̄. huic voci spiritus christi ipse christus da-
bit **vocem virtutis**. i. potestatis in faciendis
miraculis pro confirmanda p̄dicatione fidei christi.
Et etiā ch̄s in iudicio voci sue qua mortuos ad iu-
dicium vocabit p̄ rubam dabit vocem virtutis. id
est potestatis in effectu op̄is resuscitādo mortuos
z dando sniam eterne britudinis p̄ bonis: ac sniaz
eterne dānatiōis cōtra malos **date gl̄iam deo**
sup̄ israel. i. s. regnant̄. hoc est **P** vos ch̄i fideles
p̄pter beneficia p̄dicata q̄ deus fecit vobis q̄ deus su-
p̄ israel regnat: p̄ quē. s. p̄ israel notat̄ populus ch̄i-
stianus quasi deū videns in fide: vt patet etiā **Roy**
ma ij. quia israel deum videns interpretatur **ma-**
gnificencia eius z virtus eius. id ē potestas
diuina in faciendis miraculis **in nubibus**. **sup-**
ple clarescit quia sicut p̄ coruscationes: tonitrua et
pluuias apparet magna potestas dei hominibus:

ira in spūalibus nubibus. i. in apostolis: qui nubi-
bus compant **Esai. lx.** Qui sunt hi qui vt nubes vo-
lant zc. Nam ex istis nubibz pcesserūt coruscationes
miraculoz: tonitrua p dicationū: z pluuie sapientie z
gratie. **Et pprea Mirabilis deus in sanctis**
suis. i. qd p eos fecit multa miracula: cecos illumi-
nando: mortuos suscitādo: z p similia **De? israel**
id est populi chīani: vt tactum est s. **Ipse dabit**
virtutē. i. potestātē miraculozū **z fortitudi-**
nē. i. constantie in aduersis **plebi sue**. i. chri-
stiane. **Ideo [benedictus deus]**. i. bndicat in do-
nis suis in secula seculoz.

Feria quinta

Psalmus. lxxvii

Saluum me fac

de? zc. In hoc psalmo dauid agit
de chī passione in se et in mēbris
vt ipsi fideles exemplo chī patiē-
ter tolerent aduersa: vt cum chri-
sto regnare valeant. Itaqz in psona hūanitatē chī
sti loqitur patri di. **Saluum me fac deus**. **Nō**
rogat vt omnino a passioe pseruet. quia p generis
humani redemptione pati decreuerat. sed vt nō di-
utius in morte detineret: sed saluaret p resuscitatio-
nem statim tertia die zc. **qm̄ intrauerūt aque**
vsqz ad animā meā. Per aquas h significat
tribulationes psecutionis illate siue psequentes po-
puli. iuxta illud **Esai. viij.** Adducet sup eos dominus
aquas fortes z multas: regem assyrioz zc. et sic di-
cit: **Intrauerūt**. i. psecutiones iudeoz vsqz ad aīaz
meā. i. vsqz ad separationem aīe a corpe. vt sicut aq
fūmergant me z meos chīanos pīnēdo. et aīam
id est vitam vel fidem in qua viuit aīa de terra au-
ferendo. **Infixus sum in limo profundū**. i.
in terre pfunditate. quia christus p triduo mor-
tis sue fuit in terre visceribz: eoqz fm aīam fuit in lim-
bo patrū. hoc est: in inferno qui credit esse circa cen-
trum terre. z fm corpus iacuit in sepulcro. Item b
in psona mēbroz chī dicit: eoqz multi fideles chri-
sti martyres fuerūt inclusi in pfundis carceribz **z**
non ē substantia. i. virtus sustinēdi. i. natura/
lis p quam possim euadere mortem nisi tu salues.
Veni in altitudinem maris. i. in pfundum
tribulationis amare: que nomie aquarū designat:
vt p̄actum est **Et tempestas demersit me**
hoc est: ira z odium ac psecutionis iudeozum acer-
bitas in cruce demersit me in morte. **Laboz qui**
clamans. i. in cruce: qndo voce magna clamās
expirauit **[rauce facte sunt voces mee.]** Nā
raucedo causatur ex licitate humoz. i. faucibus et
arterijs. **Christus aut in passione mltos humores**

emisse de corpore: vt patet i sanguineo sudore: in fla-
gellatione: in spinee corone impositione: in manū
z pedum trāssione. **Ideo raucedo** fuit natura-
liter. sed virtute diuina potuit exclamare: sicut z fe-
cit in boza exhalatiois. p̄ter qd **Centurio vidēs qz**
sic clamās expirasset: dixit: **Vere fili? di erat iste zc.**
Defecerunt oculi mei. quia p lachrymas ca-
lidissimas quas fudit in cruce: vt dicit **Deb. v.** p̄ba-
bile est qz visus caligauit: vt etiam de sancto **Am-
dinus.** **Uel: defecerunt oculi mei.** i. totaliter: quia in
morte fuerunt extincti. **dum spero in deū me-**
um. quia certitudinalr expectabat gloriā sui cor-
poris in resurrectione. **Multiplicati sunt sup**
capillos capitis mei. i. p̄bole est: ad designan-
dā multitudinē psequētū **[qui oderūt me gra-**
tis]. i. sine causa: cū extrario deberet eū diligere p
p̄ter bona multa que fecerat eis: veritatē docendo:
sanitates donādo: et sic de alijs. **Cōfortati sūt**
id est forti animo facti p̄tra me **[qui psecuti sūt**
me inimici mei iniuste]. i. iudei iniq̄e me da-
mnātes **[que nō rapui tunc exoluebā.]** **Hoc**
dicit chri-? : quia tūc soluit penam p rapina pom-
p̄eritū vel peccatis **Uel: qz christus non contraxerat**
Deus tu scis insipientiam meā z delicta
mea a te non sunt abscondita. **Nota** fm **Ly-**
ram z doctores qz sepe p̄ter cōnexionem mēbroz
et capitis chīs in scriptura delicta populi dicit esse
sua: a simili fm glo. ac si man? vel pes dum aliquē
offenderit: tunc caput vel os p̄fiter offensam z pes-
rit veniam. **Et qz chīs penam portauit satisfaciēdo**
Ideo illa fecit qdāmodo sua. Sicut dum qz sol-
uit alterius debitū: illud facit suum qdāmodo: vt
cōiter dicitur. **Unde verbū hoc sub negatiuo sensu**
inelligitur de christo. **Nec de se p̄rie dicit hoc chri-**
stus. quia in chīo nulla potuit esse insipientia. sed ab
instanti cōceptionis fuit plenus oimoda sapientia
Nec delicta habere potuit. Sed chīs hec verba de
in psona suoz mēbroz. sicut **Act. ix.** dixit: **Saus**
le saule quid me psequeris. i. mea membra: p̄ter cō-
nexionem capitis ad mēbra. **Sub sensu ḡnegatiuo**
de christo exponit sic vsus iste. **Deus tu scis insipie-**
ntiā meā. hoc est: deus tu scis qz ego insipienter non
egi: z membra mea. i. homines egerunt insipienter.
Et delicta ego non cōmisi: sed mea membra cōmise-
runt: que delicta nō sunt a te abscondita. quia tibi
omnia sunt ap̄ta. q. d. **Deus tu scis qz non pro mea**
culpa sed p alioz delictis patior talia: vt satisficiam
p eis. **Unde sicut hō satisfaciens p debiti? alterius**
facit qdāmodo illud debitū esse suum: sic in pposito
de christo: delicta mea: cum nō sint sua: sed tūmō
fm satisfactionē. quia ip̄e sacrificet pro eis. **Et notā**
ter addit: non sunt a te abscondita. **Qz delicta eoz**
qui ea abscondunt z non p̄fiter: non suscipit chri-
stus in se ad satisfaciendū p eis: sed sola ea que ho-
mo p̄ritus cōfiter. **Nō erubescant in me qui**
expectant te dñe dñe virtutu. **Hic** chīs orac-
pro sanctis patribz in limbo: salutes p chīm cū ma-
b 2

Psalmus. LXVIII.

gno desiderio expectantibus, et ideo nisi ad eos descēderet christus: esset eis magna erubescencia et cōfusio cum frustrarentur spe sua: et maxime p̄phetis qui talia p̄dixerant esse vētura. **Quare autē sic christus orat** Nota s̄m 2^a in postil. ac 2^o bo. iij. pre. q. xxj. q̄ ch̄s homo sic orat non q̄ dubitaret de futuro suo descensu ad patres: sed vt ostendat in se veritatem humane nature in qua minor est patre. **I**do patre exorat sic. **Quēadmodū et in suscitatioe Lazari quā tamen certitudinalr sciebat esse futuraz: nibilo minus sic orauit: vt pater Joan. xj. Item quia christus homo scuit quedam esse fienda et a patre facienda mediante sua oratione: Ideo cōueniēter sic orat: vt nobis etiam orandi exemplū daret. Sequit: **Nō confundantur sup me qui querūt te deus israel** Hoc dixit pro discipulis qui confusi fuerant inter iudeos de christo q̄ crediderunt in eo saluari: scz quia exprobrassent eos iudei de hoc si christus non resurrexisset. **I**deo orat di. **Nō cōfundantur. s. discipuli mei: super me. i. sup confessione nominis mei. sed potius glorientur et non erubescant patri pro me q̄ querūt te. s. vera fide deo israel. i. populi christiani. Quod factū est quando discipuli acceperunt spūm sc̄m a deo gloriabantur in p̄fessione nominis christi q̄ gaudebant p̄ nomie Jesu patri. Act. v. **Quoniam propter te sustinui opprobriū. s. vituperiū multiplicis cum dicebant eum samaritanū. hoc est: infidelē: et demonium habere: et b̄mōi Insuper et opprobriū turpissime mortis sustinui. inquit p̄pter te. i. p̄pter voluntates tuam implendam **Loquitur confusio faciē meam** quia cōspuebant eū faciē et velantes p̄curiebant di. **P**ropheti: a nobis quis est qui te percussit: falsum p̄phetam reputantes ip̄m Lu. xxij. **Extraneus factus sū fratribus meis** id est discipulis: quos christus vocauit fratres: qui ip̄m tanq̄ extraneū reliquerunt fugientes: tanq̄ qui in p̄speris est amicus et in aduersis d̄serit **Et p̄grinus filius matris mee** hoc est iudeis filius synagoge: cuius et ego filius sū. quasi d. **I**ta crudeliter me afflixerunt ac si fuisset peregrinus et non compatriota. **M**itius em̄ agitur cum cōpatriotis rē. **Quoniam zelus domus tue comedit me** i. amor reuerentie et honoris domus tue: me totū absorbit et sibi vendicauit. **Nō ostendit christus maxime q̄m de templo dei eiecit vendētes et ementes ac negotiatores Joā. ij. **Uel dicit: comedit me iste zelus. quia de hoc facto eiectionis p̄dicte sūme indignati iudei ob hoc occiderūt christū: de nullo em̄ tantum doluerunt sicut de hoc: Ideo comederunt. i. deuorare et totaliter absorbere voluerunt eum p̄ mortē illatam **Et opprobria exprobrantū tibi ceciderunt sup me** hoc est: opprobria illata tibi deo patri ab exprobrantibus iudeis in hoc q̄ miracula per me facta que nō poterant fieri nisi virtute diuina: ip̄i nibilo min⁹ demoni attribuebant: vt pater Mar. xij. et sic inferebant patri et toti trinitati opprobria. **Hec ceciderunt super me************

inquit. quia occasione miraculorum que christus faciebat virtute diuina: et p̄cipue in resuscitatione Lazari: iudei quesierunt occasiones mortis christi di. **Quid facimus: q̄a hic homo multa signa facie** **Si dimittimus eum: sic omnes credent in eū Joan. xj. Et hoc est qd dicit: Ceciderunt super me. id est ad me ob: uendū mortē** **Sicut em̄ lapides picetra machina contra turrim infrāgibile: resiliūt cadentes super domū coniunctam turri. et sic domū dei struunt frangendo: Sic opprobria iudeorū picetra contra deitatis virtutem cui nocere non poterant: resisterunt super humanitatem christi coniunctam deitati et eā fregerunt et obzuerunt mortē. **Et operui in ieiunio animā meā: et factum ē i op̄probriū mihi** **Christus ieiunauit. xl. diebus et noctibus. et tandem discurrendo ad p̄dicandū multotiens ieiunauit esuriendo et sitiendo: etiam in cruce positus. Et ita in ieiunio multiplici operuit. i. celauit animā. i. potestatem anie. Sic exponit Lassiōs. Et hoc ieiunium factum est in opprobriū inquit mihi. quia p̄pterea impotentē eum extimabant: et p̄sequebantur tanq̄ hominē infirmū. Nam et diabol⁹ videns eum ieiunasse. xl. diebus: accessit et tentauit eum: suggerendo vt adoraret ipsum: **Matth. iij. quod christus pro opprobrio reputauit. Ideo statim repulit: di. Uade retro sathana rē. Et posui vestimētum meum cilicium.** **Doctores communiter dicunt: q̄ h̄ per vestimentū cilicij significatur tristitia vel fletus christi: et p̄cipue in resuscitatione Lazari vbi ch̄s fleuit Joan. xj. eo q̄ antiq̄ rus flentes mortuū: induebāt cilicium. Et sic christus dicit q̄ posuerit vestimentū suū cilicij. quia sepe fleuit super mortuos peccato mortū. qd significatum est in suscitacione Lazari p̄dicta. Et etiam hoc significauit quando fleuit super ciuitatem hierusalem Luc. xix. p̄dicendo ei⁹ futurū excidium. Et etiam q̄ndo fleuit in cruce. **P**otest tamen cōueniēter intelligi per cilicium etiam asperitas vestis christi: vt dicit Lyra. q̄a cum ch̄s (qui quod docebat: p̄mū ipse faciebat Act. j.) legitur reprobasse molliciem vestis **Matth. xj. di. Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt: satis apparet q̄ christus asperis vestibus utebatur. Unde et Joan. xix. dicitur: q̄ eius tunica erat inconsutilis desuper p̄texta p̄torum Et hoc modo fiunt vestes cilicine et asperae. **Et factus sum illis in parabolā** hoc est in derisum. quia dicebant de eo: Ecce homo vorax et potator vini: publicanorū et peccatorū amicus **Matth. xj. Uel factus sum illis in parabolā. q̄a in parabolis loquens illis: p̄dixi me ab eis occidendū: vt pater q̄m se grano frumenti mortificando cōparauit Joā. xij. et etiam q̄m filium patrisfamilias ad agricolas missum esse dixit. et illi dixerūt: Hic est heres: venite occidamus eum **Mar. xij. Et cognouerunt q̄ de ipsis hec diceret. et voluerūt tenere eum: sed timuerunt turbas: vt ibidem h̄z. **Aduersum me loquebantur qui sedebant in poz**************

ta | hoc est: in publico ipsi sacerdotes iudeoz ptra
 ch: in loq̄bant dicētes q̄ re^o mort^o. Et etiam isti di
 cuntur sedentes in porta. quia soliti erant sedere in
 pta portā repli ad docendū populū. Et etiā q̄ mo
 re iudicū antiquoz soliti erant q̄ sedere in por
 tis ciuitatū: vt plō de rure ad iudiciū veniētī p̄sto
 essent ad iudicandū: nec illis opus esset ad ciuitatē
 intrare in causis cōib. Sed in causa sanguis non
 poterant ibi iudicare. quia romani sibi retinebant
 hmoi causas: vtz sanguinis | **z in me psallebāt
 qui bibebant vinum.** | hoc dr: qz in fauozē p̄nci
 pū sacerdotū ch: in occidentū facte fuerunt cantile
 ne derisorie de crucifixione ch: veluti de re insolē
 ta z notabili solet fieri. Que cantilene decantabant
 p̄ rabernas in derisum ch: tanq̄ fuiss; falsus p̄p̄ta
 volens regnare z non potens. Nec fm 2y. Qui
 etiam narrat: q̄ in q̄dam libello hebraico scribit̄ q̄
 intitulat̄ **Q̄demnat̄ iudicio.** vtz q̄ p̄pter verbum
 Salomonis **Prover. xxxi.** dicentis: **Date siceram
 merentib; z vinum his qui amaro sunt animo.** sa
 pientes iudeoz ordinauerant: vt condemnatis ad
 mortem daret̄ plenus cyphus de vino forti vt ma
 gis hilariter sustinerēt mortē. z loco vini christo de
 derunt acetum. vinum aut̄ iudei acceperūt z bibe
 runt: letantes z cantantes in ch: i derisionē. Et ideo
 dicit̄ h: **In me psallebant. s. derisorie qui bibebant
 vinum.** **Ego hō orationē meam ad te dñe.** |
 s. dirigo | **Tempus bñplaciti deus.** | supple nūc ē.
 vic; vt fm bñplacitū tue voluntatis qua sic dispo
 suisti hominē liberare per meā passiōem. **In mul
 titudine misericordie tue exaudi me.** | s. vt
 resuscites me celeriter. Nam qz ch: orabat non so
 lum p̄ seipso resuscitando: sed etiam p̄ suis mēbris
 multis. s. fidelibus saluandis: Ideo petit multitu
 dinē misericōdie. Unde addit̄ **In veritate salutis
 tue.** | i. salutis a te p̄missē p̄ p̄phetas: vt in veritate
 impleat̄. **Erripe me de luto vt non infigar.** |
 cum supra dixerit: **Infixus sum in limo pfundi.**
 quod idem est qd̄ luruz; quō ergo dicit̄ h: **Erripe me
 de luto vt non infigar.** Nota fm 2yā q̄ aliq̄s di
 citur infigi in lutum q̄ cadit̄ ibi: licz cito inde erur
 gat. et sic christus dicit̄ supra: **Infixus sum in limo
 pfundi: eoq̄ mortuus fuit z in terrā sepultus: z ani
 ma eius descendit in limbū: vt s. dictum est. Sed
 quia magis p̄p̄ie dicit̄ quis infigi in lutū: quando
 sic cadit̄ ibi q̄ inde non cito extrahit̄: Ideo h̄ petit vt
 sic non infigat̄ p̄p̄ie accipiēdo p̄ diuina ibi detent
 tione. vt non infigar̄ inquit. i. vt diuini nō remane
 am in luto. i. terre viscerib; sed celeriter resurgam.
Libera me ab his qui oderunt me. | hoc est: a
 iudeis: a quozum potestate fuit liberatus totaliter
 in resurrectione | **z de pfundis aquarū.** | i. perse
 cutionū. Nam vt supra dictum fuit: p̄ aquas p̄se
 cutiones designant̄. Ad pfundū aut̄ aquarū. i. p̄se
 cutionum homo deducit̄ quando occidit̄. **Non
 me demergat tēpestas aque.** | Superius di
 cit̄ **Et tēpestas demersit me: eoq̄ mortuus fuit in****

cruce. sed hoc pro tēpore breui. **Hic ergo orat̄** **Non
 me demergat tēpestas aque.** i. passionis vel perse
 cutionis iudeozum mortis: non me detineat diu in
 morte. Et in hoc petit suam resurrectionē accelera
 ri: sicut prius per alia tamen verba. **Quod solet fi
 eri in talibus orationibus quibus idem ex affectu
 deuotionis crebro repetendo petitur** **neq̄ absor
 beat me pfundum.** | id est: corpus meuz in pro
 fundo sepulcro non absorbeat. hoc est: non p̄cre
 at vel corrumpatur: nec a vermbus corrosum ab
 sorbeat̄ | **neq̄ vrgat super me puteus os
 suum.** | Et dicitur h̄ puteus limbus inferni: ad quē
 descendit anima christi: ad extrahendū inde patres
 sanctos. Et sic petit q̄ infernus non vrgat: os suuz
 claudēdo super animā christi vt exire nequiret. sed
 citius inde redeat ad corpus vt resurrectio comple
 atur. quod factum fuit tertia die. **Consequenter
 ad id ponit rationem exauditiōis: tam ex parte dei
 cui proprium est misereri: q̄ ex parte obediētie ch:
 sti z passionis: q̄ etiam ex parte iudeozum: vt patet
 Unde dicit̄ **Exaudi me domine quoniā be
 nigna est misericordia tua: fm multitudi
 nem miserationū tuarū respice me.** | Et
 patet: quia h̄ allegat̄ misericordiam dei: vt doceat
 quia omnia bona z omniū orationū; exauditiones
 ex fonte misericordie dei proueniunt hoib; Ideo qz
 orat̄ q̄ fm multitudinē miserationū suarū deus
 pater misereatur per merita passionis christi: mul
 titudini totius generis humani zc. **Et ne auer
 tas faciem tuam a puero tuo.** | id est: a ch:
 sto tuo. Quia enim in scriptura nomine pueri desi
 gnatur sepe seruus valde obediens. et sic christ^o di
 citur **Act. iij.** sicut etiam hic puer. Tum a purita
 te innocentie. Tum a virtute obediētie zc. quasi d.
**Non auertas faciem tuam: sed exaudi me propter
 innocentiam meam z obediēciam** | **quoniā tri
 buloz: velociter exaudi me.** | scilicet non differ
 rendo resurrectionem meam. **Intende anime
 mee z libera eam.** | scilicet educendo ex inferno
propter inimicos meos. | id est propter iude
 os z demones conuincēdos | **erippe me.** | id est res
 suscita. vt sic audita resurrectionē mea: obstinati cō
 fundantur: et qui conuertendi sunt compungan
 tur: ac ad fidem couertantur. **Cu scis imprope
 rium meum.** | id est: illatum mihi in verbis iniu
 riosis: vt patet ex predictis | **z confusionem me
 am.** | quia ad modum latronis sum captus z cru
 cifixus inter latrones | **z reuerentiam meam.** |
 Nota q̄ reuerentia aliquando accipitur pro hono
 re: et hoc in bono. quia vt dicit̄ philosoph^o li. **Et h
 corū Honor est exhibitio reuerentie in signum vī
 ritutis: et non hoc modo accipitur h̄. Sed aliquan
 do accipitur reuerentia pro verecundia illata. S
 cut enim irreuerens dicitur inuerecūdus: Ira vere
 cundiam inferens dicitur quandoqz reuerens. Et
 sic accipitur h̄ reuerentia pro verecundia vel igno
 minia illata christo a iudeis in spūis z colapbis: vt****

Psalmus. LXVIII.

clarius hoc habet in translatione Hieronymi. Sed quare tot nomina quasi idem significantia replicantur. vitz improprium: confusio: reuerentia: et hmoi: **R**nderur q ad ppositu magis exaggrandu: vt dicit Lyra in expositioe morali. **In conspectu tuo sunt oēs qui tribulant me.** .q. d. tu conspicis oēs qui tribulant me: vt punitas eos sicut vis. **Improprium expectauit cor meum et miseriam.** hoc est: cor meum pscuit ista: q vitz iudei inferent tibi improprium et miseriam mortis ignominiose. et sic semp expectaui hec ventura super me. **Et sustinui qui simul contristaretur.** scz compatiendo tibi. **Et non fuit.** .s. aliquis ex tanta multitudine iudeoz. **Et qui consolaretur me.** .s. in cruce. **Et non inueni.** Siqs obijciat de discipulis: chri q fuerunt contr. stati de morte christi et passioe: et pceptie gloriosa virgo mater eius zc. **R**ndet Lyra q loquitur h fm comūne modū loqndi quo dicitur nullus adesse vbi pauci sunt respectiue. sicut dicitur: **Nullus est in ecclia vel in foro: qz pauci sunt ibi fm q deberet vel cōsueuerit ibi esse.** Ita in morte christi pauci contristati sunt: et ipsi discipuli pauci fuerunt respectu multitudinis iudeoz: cū tamen deberet oēs cōpati ei cui insensibilia cōpati videbantur. quia sol fuit obscurat: terra mota: petre scisse: monumenta apta zc. in signum cōpassionis super morte christi. **Et dederunt in escam meā fel et in siti mea potauerunt me aceto.** **H**ec patet in euangelio. quia **Matth. xxv.** scribit: q dederunt ei vinum bibere cū felle mixtū. **Et Joā. xix.** scribit: q acerum ei dederunt. Sed cum christo fel dederint ad potum: nō ad escam: quare dicit: **Dederunt in escam fel:** **R**ndet Lyra. quia fel de natura sua magis erat estibile qz potabile. **I**deo notat ipm escam: lz in potum sic datū. **T**andem predicat iusta dei punitio pro his. de qua subdit **Fiat mēsa eorum coram ipsis in laqum et in retributiones et in scandalū** quasi d. Quia ipi escam dederunt tibi fel et potum acerum: ideo iusto iudicio eorum mensa in esca et potu fiet ipsis in laqueum. **E**t sic factum est. quia quando iudei conuenerunt in hierusalem ad celebrandū pascale conuiuium (quod non poterat fieri extra hierusalem) tunc a romanis fuit ipsa ciuitas hierusalem obsessa. et sic iudei repente fuerunt circūclusi ibi sicut aues in laqueo. **E**t hoc etiam fuit in retributiones penaz debitas ppter occasionem christi. **E**t in scandalū. .s. cadendi de malo in malum. quia passi sunt primo famem in illa obsidione adeo vt mulieres comedebāt filios proprios: vt dicit **Josephus** libro de iudaico bello. **E**t ex consequenti passi sunt mortis pestilentiam: et vltimus captiōnem et occasionem zc. **O**bscureretur oculi eorum. .s. mentales: videret ratio et intellectus. **Ne videant.** .i. ne intelligant scripturarū veritatem de christo tanqz obsecra in infidelitate. **Et dorsum eorum semp incurua.** .s. pondere peccatorū supra ppositorum ad gebē

nam depmentū. **A**ffunde sup eos iram tuam. .i. iusticie vindictam in presenti. **Et furoz ire tue comprehēdat eos.** .s. in inferno: vbi rigor iusticie tanqz furoz vindicte tenebit eos comprehensos perpetua captiuitate. **F**iat habitatio eozū deserta. quia romani destruxerunt ciuitates et loca eorum. **Et in tabernaculis eorum nō sit q inhabitet.** quia expulsi fuerūt totaliter de iudea et captiuari. **Q**uoniam quē tu percussisti. id ē christum quem penalitibus huius vite exposuisti pro nobis: ipsi **psecuti sunt.** scilicet occidē. crudeliter ex malicia. **Et sup dolorē vulnerum meorum addiderunt.** videlicet vltiorem psecutionem. quia non solum christum in psona propria occiderunt: sed etiam mēbra eius: vt **Stephanuz:** **Jacobū:** et alios christi discipulos zc. **A**ppone iniquitatē sup iniquitatē eorum. **N**ota fm Lyram q deus non est causa mali effectiue. vitz mali culpe et iniquitatis. sed tūmodo pmissiue. **I**dcirco hoc dictum sic exponitur: **A**ppone. .i. apponi pmissiue iniquitatem sup iniquitatem eorum. id est: vt super peccata eoz apponantur vlt addantur plurima alia subsequencia peccata. et tandem obstinatio in peccatis. **Et non intrent in iusticiā tuam.** scz reuertendo de culpa ad gratiam. **O**leantur d. **libro viuentium.** scilicet p finalem reprobationem. **Et cum iustis non scribantur.** id est nō sine participes salutis: lz dānent. **E**go sum pauper. **H**oc dicit christus. qā in pauprate fuit semp natus: conuersatus: et mortuus. **Et dolens.** scilicet in acerbitate crucis. **Salus tua deus suscepit me.** scz resuscitando a morte. **P**ropterea gratias agendo subdit **Laudabo nomen dei cū cantico.** scz leticie p salute mea et mēbroz meoz grās referendo. **Et magnificabo eū in laude.** **N**on est intelligēdū q deo ex laude hominū aliqd accrescat: sed ipsis laudantibz. **E**t placebit deo sup vitulū nouellum cornua pducentem et vngulas. .i. sacrificiuz diuine laudis magis est deo placitum qz sacrificiū omne veteris legis in qua offerebat p peccat. vitulus vnus anni q iam ceperat cornua pducere et vngulas. **N**am etiā in tpe veteris sacrificia ex animalibz non erant accepta deo nisi ex deuotioe offerentiū. et hoc in figura chri sacrificandi in cruce. **T**pe tō nō. le. sacrificia talia sunt reprobata tanqz mortua. sed placet deo in ppetuū sacrificium laudis. **V**ideant paupes et letentur. hoc est christiani humiles et mundana cōtemnētes vt possint pfecte seq me: ipsi videāt. .i. intelligant: qā vitulus nouellus cornua pducēs et vngulas: sicut et alia sacrificia veteris legis: erant figuratiua venturi chri: q tanqz vitulus a patre saginat p spūscī pinguēdinē plenissimā p filio pdigo fuit imolat. **H**ic erat nouellus. qā de morte ad vitā fuit innouatus: cornua pducēs: vitz crucis cornua extēdē. qbz inimicos debellauit et vtilauit: demōes fugādo et iudeos p orbē dispergendo: et a suis fidelibus gentis

bus ac iudeis demones effugando ne illos decetero p idolatriā colant. Et vngulas fissas. i. diuisas christus p dicit: quādo fideles ab infidelibz cultu sacrificij sancte eucharistie z vere fidei noticia se cernens diuisit. Sic itaqz videant intelligendo figurā istam. z letentur de mutatione cultus corporalis veteris legis in spiritualē noue legis: quā qui liber pauper potest deo exhibere in mente deuz laudando. Ideoqz o vos pauperes christiani **quere deum** scz in fide z charitate **z viuet anima vestra** scz vita gratie in pscanti z glorie in futuro **Quē exaudiuit** scz in oratione **pauper dominus z vincit suos** i. sacros patres in limbo detentos **non desepit** sed in christi resurrectione eduxit: vel etiam vincit in presenti p fide christi martyres nō despicit sed diligit. **Laudent illum** i. deum **celi z terra** id est. diues celestes. i. angeli. et homines in terra habitantes. **Imare z omnia reptilia in eis** **Doc dicit.** Nō quia talia irrationalia deum laudent proprie. sed quia sunt hominibus materia diuine laudis qui deum laudant ex suis creaturis. **Quē deus saluam faciet sion** quod interpretat speculario. z sic significat ecclesiam pcpue celestem seu triumphantem que specular deum facie ad faciem. quaz deus saluam fecit eterna salute **z edificabuntur ciuitates iude** **Ciuitas** dicitur quasi ciuis unū vnitas. que in celo est per summā charitatem. Ideo bene dicit ciuitas dei celestis. **Deb. xij.** Accessistis ad sion montem z ciuitatem dei viuētis hierusalem celestem z multoz milium angeloz frequentiā. Judas autem interpretat confessio zē. Sensus est. qz edificabunt. qz ex hominibus reparabunt ciuitates iude. i. confitentium deum confessione clare noticie. z laudis ppetue. hoc est. angeloz ruine. que dicunt ciuitates in plū. quia in diuersis ordinibz z choz angeloz fiet reparatio ruine eoz ex hominibz. **Et inhabitabunt ibi** i. in choz angeloz inhabitabūt sancti homines asumpti illuc **z hereditate adquirent eam** vtz sion celestem patriam. hoc est. sic eam adquirent vel possidebunt tanqz iure hereditario. quia i ppetuum non auferetur ab eis. sed veluti hereditas ppetuo tenebitur immobiliter. eo qz in semine Abrae. i. in christo repromissa est benedictio celestis glorie. sicut iudeis sic z gentibus credentibz. **Iure hereditario.** hoc est tanqz filijs dei spiritualibus. **Et semen seruorum eius** **Per semen** spiritualiter acceptum filij spirituales accipiunt. p sem. n doctrine fidei adquisiti. per seruos dei. i. discipulos z predicatoroz christi. **Et sic est sensus.** Semen. i. filij spirituales seruoz eius. i. apostolorum z predicatoroz christi imitatores in fide z moribus: **Isti possidebunt eam** scilicet celestem sion vel patriam **z q diligunt nomē eius** id est. chri z ecclie **habitabūt in ea** Nā in celesti patria est pfectissima charitas. z gradus mansionū

distinguuntur fm gradus charitatis q quisqz meruit premium celeste.

Psalmus. lxx.

Deus in adiutorium meum zē. In hoc psalmo David docet vt in omni tentatione in solo deo cōfidamus z ipsum inuocemus ad adiuuandum z in ipso gloriemur. **Notandū** autē est circa istum psalmū fm **Lyrā**: qz David in spūscō puidit qz pncipiū huius psalmi esset in ecclesia dei ad recordandū z ponendū p initio oim horaz canonicaz. sicut videm⁹ impletū. Ideoqz pphetando de futuro: pmissit huius psalmo talē titulū i hebreo **Ad victoriā** david ad recordandū. **Et hoc** puenienter ecclesia instituit in stinctu spūsancti: vt ois hora canonica p hunc versum inchoet. qz hic vsus est maxime virtutis z vtilitatis. sicut **Lassian⁹** li. coll. docet di. sic. **Unusqzqz** monachus ad iugē dei memoriā redens: incessabilē cordis volutiōe debet meditari hūc vsiculū: **De⁹** in adiutorium meū intende: dñe ad adiuuādū me festina. qz de toto scpturaz excerptus est instrumētō. **Recipit** em̄ oēs affect⁹ qz cunqz hūane iferri possunt nature. z ad omnē statum z vniuersos cursus cōpeter. **Nam** si gule passione pstringat: dicendū est mihi: deus in adiutorium meū intende zē. **Si** volente me insistere lectioni: interpellās capitis dolor p biber: hora qz cōtra faciem meā somn⁹ alludit: ad sacram paginā clamandū est: **Deus in adiutorium meū intende.** **Si** in somnis de nocte sū vtz oppressus: clamabo **De⁹** i adiutorium meū intēde. **Dūc** versiculū meditant tibi somn⁹ irrepit. hic tibi expgefacto pmsus occurrat. iste vigilantis cogitationes vniuersas dissipet. **Dec Lassia.** Itaqz David in psona anie fidelis posite in angustijs vel pericul⁹ diuinum auxiliū exorando dicit **Deus in adiutorium meū intēde** i. s. vt tuo auxilio preualeam: omnes inimicos spūales. i. demones z etiaz hostes visibiles denincendo **Dñe ad adiuuādum me festina** i. celeriter succurre mihi auxilio miseris cordie tue. quia si tardaueris graua incidam picula. festina ergo in omni piculo z tentatiōe ad adiuuandū me. **Confundantur z reuerentur** tanqz deuicti per me ex tuo auxilio **qui querūt animā meam** i. s. rapere z pdere per peccatuz vt demones. vel auferre de corpore p occisiōem vt psecutores. **Dat** autē sic oprando psecutoribz p fustione: non zelo vindicte sed diuine iusticie. **Auertantur retrorsum** i. s. a pposito vt non valeant p fice re intentum suū malū **z erubescant** scz de suis malicijs confusi. **Vel:** erubescant penitēdo de peccatis: z ab eis auertantur retrorsum cōuertendo se ad chm **qui volunt mihi mala** cū sim innocens volūt mihi mortē. **Sicuti** fecerūt z chō dño

Psalmus. LXX.

capiti omnium fidelium. **Auertatur statim erubescetes qui dicunt mihi euge euge.** hoc est: auertant a proposito malo statim. i. quanto velocius erubescetes in vera penitentia de malis suis. Vel saltem confusi de hoc quod non potuerunt implere suum propositum in mese: sed victi sunt per me ex dei gratia. et sic erubescetes auertantur ipsi qui dicunt mihi: euge euge. id est gaude gaude: vel bene bene: irrisive. Nam euge euge interiectio est gaudentis vel applaudentis. et hoc accipitur in malo irrisionis indebite. ac si diceret irrisorie: Euge euge: bene bene: vel gaude gaude. quia deus tuus non potest te liberare. **Et letentur in te omnes qui querunt te.** scilicet deum pleno corde et opere. **Et dicant semper magnificetur dominus.** id est: magnifice laudetur **qui diligunt salutare tuum.** id est christum saluatorem hominum a te missum. **Ego homo scilicet fidelis anima christiana vel fidelis ecclesia et eius populus egenus et pauper sum.** Tum quia pro christo paupertatem et mundi contemptum elegi. Tu quia egenus sum gratia dei et pauper in recogitans noscendo meipsum viciis. quia nihil boni habeo ex meipso. **Deus adiuua me.** id est: per gratiam tuam speciale. **Adiutor meus in bonis. et liberator meus es tu.** id est: a periculis imminenti. **Deus meus ne moreris.** id est: ne differas me liberare: saltem precuendo a peccatis in tentatione.

Psalmus. lxx.

In te domine speraui. In hoc psalmo David monet ut totam spem in deo ponamus: et in tribulatione ad eum recurramus: ac pro liberatione gratias eidem referamus. Unde in persona iusti loquens dicit: **In te domine speraui: non confundar in eternum.** id est finaliter in extremo iudicio: ubi profundissima pena est eterna. **In iusticia tua libera me et eripe me.** id est: tibi iusto deo propter est hominem iustum liberare et eripe ex tue iusticie equitate. **Inclina ad me aurem tuam.** id est: exaudiendo deprecantem et saluam me. **Esto mihi in deum protectorem et in locum munitum.** id est: Non possum ex me saluari nisi pre te in te. Nec aliqua munitio vel protectio valet mihi sine te. ideo tu mihi sis protector et locus munitus. **Ut saluum me facias.** Quonia firmamentum meum et refugium meum es tu. id est: in omni tribulatione. Omnia ista ostendunt quod David totam fiduciam habebat in deo: et sic debet quilibet iustus habere ut mereatur a deo iuari. Nam proprium est magnifici ei iurare confidenter in se. **Deus meus eripe me de manu peccatoris.** id est: de prece diaboli: qui absolute dicit peccator: quia obstinatus est in malo. **Et de manu contra legem agentis.** id est: transgressoris iusticie: que dicit innocentem non persequi. **Et iniqui**

id est: infidelis vel pagani. **Quoniam tu es patientia mea domine.** id est: effectiue. quod tu patientiam prestitas mihi in tribulatione. **Domine spes mea a iuuentute mea.** id est: quod dicit. **Semper et in omnibus speraui in te.** **In te confirmatus sum ex utero de ventre matris mee: tu es protector meus.** Ex hoc non est intelligendum quod David fuerit sanctificatus in utero matris sue. sed hoc dicit. quod in utero matris sue fuit a deo protectus. sine qua viciis protectione non fuisset de utero matris natus. Unde et in translatione Hieronymi habetur. **Et sustentatus sum ex utero.** et sic confirmatus fuit. quod de die in diem protectus sustentatus in utero materno usque quo nasceretur. **Foris quod subdit. De ventre matris mee tu es protector meus.** id est: ab hora natiuitatis mee usque nunc tu es protector meus. quod dicit. **Nisi tu sustentasses in utero matris mee puillum sicut abortiuum.** Et si ab hora natiuitatis non precessisses usque modo non essem sed pro te est quod non perierim et sum: ac permaneo quod dicitur ero. **Nam et Gregorius in homelia epiphanie dicit. Vita hominis solus qui condidit gubernat usque in finem.** **In te cantatio mea semper.** scilicet te deuote laudando. **quod dicit. Idcirco exaudi me.** quod ad te deum pertinet audire orationes deuorum te laudantium. **Tanquam prodigium factus sum multis.** **Fuit enim multum laudabile** et multis admirabile tanquam prodigium quod viciis David ad huc iuuenis leonem et versum suffocauit et Goliath gigantem fortissimum in funda et lapide debellauit. ut habetur. **Regum. xvij. Et spiritualiter per David figuratur christianus quilibet iustus quem deus ab utero matris sue preceperit et elegit. Propter quod debet semper canere deo laudes gratias agere. Et talis tanquam prodigium factus est multis. quod in exemplum imitationis et admirationis positus in eo quod pro amore dei contempsit terrena prospera non curat. In persecutionibus perseuerat etc. Et tu adiutor fortis.** quod dicit. **Tu fecisti ista pro me: et non ego propria virtute. propterea ut debitas gratias agere tibi valeam oro ut repleatur os meum laude.** scilicet pro beneficiis tuis gratias exoluendo. **Ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam.** **Hoc dicit David. quia in psalmis compositis a se: deum tota vita magnificauit. Et iustus homo christianus debet tota vita deum laudare psallendo et gratias agendo vel saltem orando temporibus debitis etc. Ne proiecias me in tempore senectutis: cum defecerit virtus mea ne derelinquas me.** id est: tempore senectutis et defectibilitatis mee non subtrahas a me auxilium virtutis tue sed adiuua me ad perseuerandum in bono. quia qui perseuerauerit in finem hic saluus erit. **Matth. xxij. Quia dixerunt inimici mei mihi.** id est: mala exprobrando. **Et qui custodiebant animam meam.** id est: obseruando ut auferrent eam de corpore occidendi. **Consilium fecerunt in unum.** id est: conuerterunt in unam voluntatem nocendi sicut et christo fecerunt iudei: et fidelibus persecutores. **Quemadmodum**